

UCHWAŁA Nr XXVII/303/08
Rady Miasta Szczecinek
z dnia 15 grudnia 2008r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek
na lata 2009 – 2018.**

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008r. Nr 115, poz. 728 i Nr 171, poz. 1056) - Rada Miasta Szczecinek uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek na lata 2009 – 2018 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Kierownikowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Wiesław Suchowiejko

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA SZCZECINEK NA LATA 2009-2018

**URZĄD MIASTA SZCZECINEK
PLAC WOLNOŚCI 13
78-400 SZCZECINEK**

www.szczecinek.pl

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	3
2. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI STRATEGII.....	4
3. DIAGNOZA SPOŁECZNA MIASTA SZCZECINEK.....	6
3.1. Położenie administracyjne miasta	6
3.2. Charakterystyka ogólna miasta	6
3.3. Dane demograficzne.....	6
3.4. Bezrobocie.....	9
3.5. Pomoc społeczna	13
3.5.1. Informacje ogólne	13
3.5.2. Środowiska objęte pomocą społeczną.....	14
3.5.3. Świadczenia z zakresu pomocy społecznej	16
3.5.4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych	18
3.5.5. Programy socjalne oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi	19
3.5.6. Bezpieczeństwo mieszkańców	21
4. UWARUNKOWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ - ANALIZA SWOT	23
5. MISJA.....	25
6. CEL, PRIORYTETY I OBSZARY STRATEGICZNE.....	26
6.1. I OBSZAR STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie ubóstwu i marginalizacji społecznej, PODOBSZAR: Praca z dzieckiem i rodziną (opieka nad dzieckiem i rodziną).....	27
6.2. II OBSZAR STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia i wykluczenia społecznego	29
6.3. III OBSZAR STRATEGICZNY: Budowanie społeczeństwa obywatelskiego	31
6.4. IV OBSZAR STRATEGICZNY: Wspieranie osób niepełnosprawnych.....	33
6.5. V OBSZAR STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie dyskryminacji.....	35
6.6. VI OBSZAR STRATEGICZNY: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.....	36
7. WDROŻENIE STRATEGII.....	40
8. SPIS WYKRESÓW.....	42
9. SPIS TABEL.....	43

1. WSTĘP

Polityka społeczna Miasta Szczecinek, której bazą jest społeczność zamieszkała na terenie miasta, określona została dokumentem pod nazwą *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek na lata 2009-2018, zwana dalej „Strategią”*. Strategia jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców miasta, w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Podstawą prawną Strategii jest Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Zgodnie z tą Ustawą, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Rozwiązanie istotnych problemów społecznych jest działaniem trudnym i długofalowym, dlatego też celowe jest strategiczne podejście do zagadnień ze sfery polityki społecznej, również na poziomie lokalnym. Strategia zakłada pełniejsze wykorzystanie potencjału środowiska lokalnego dla rozwiązywania problemów mieszkańców Szczecinka, co wpisuje się zarówno w reguły i zasady funkcjonowania pomocy społecznej określone w Ustawie, jak i kierunki działań realizowanych w innych krajach Unii Europejskiej.

Podstawą programową polityki społecznej w Mieście Szczecinek jest *Strategia Rozwoju Miasta Szczecinek na lata 2008-2017*, która określa misję, cele i kierunki działania oraz programy i projekty strategiczne. Dodatkowym elementem mającym wpływ na ostateczny kształt dokumentu jest Sprawozdanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku za rok 2007 i lata wcześniejsze. Dokument ten zawiera podstawowe informacje o polityce społecznej w Mieście Szczecinek, uwzględniające stan jednostek polityki społecznej o charakterze lokalnym. Opracowując Strategię brano również pod uwagę Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Szczecinek na rok 2008.

W sferze działań socjalnych celem głównym jest dbałość o to, żeby jednostki i rodziny, zwłaszcza żyjące w trudnych warunkach, miały dostęp do systemu wsparcia społecznego dla odbudowania możliwości do samodzielnego funkcjonowania. Istotne jest także zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, czyli gwarancja zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych.

Podczas prac nad Strategią wyłoniono 6 obszarów problemowych, w których propozycje rozwiązań zawarto w niniejszym dokumencie:

- Ubóstwo i marginalizacja społeczna
- Bezrobocie i wykluczenie społeczne
- Potrzeba budowania społeczeństwa obywatelskiego
- Potrzeba wsparcia osób niepełnosprawnych
- Dyskryminacja
- Uzależnienia

W tworzenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek na lata 2008 – 2019 zostały włączone osoby reprezentujące środowiska społeczne i samorządowe, zajmujące się na co dzień problematyką społeczną.

2. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI STRATEGII

Realizacja Strategii uwarunkowana jest następującymi ustawami i rozporządzeniami:

Ustawy:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2008r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz.U. Nr 267, poz. 2259)
3. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 2 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. Nr 192, poz. 1378 z późn.zm)
6. Ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2007r. Nr 11, poz. 74 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027 z późn.zm.)
8. Ustawa z dnia 24 stycznia 1991r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002r. Nr 42, poz. 371 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
10. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z późn.zm.)
11. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 179, poz. 1485 z późn. zm.)
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.)
14. Ustawa z dnia 27 lipca 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008r. Nr 14, poz.92)
15. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.)
16. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)
17. Ustawa z dnia 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.)
18. Ustawa z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2008r. Nr 88, poz. 539)
19. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.)
20. Ustawa z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.)

21. Ustawa z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996r. Nr 70, poz. 335 z późn. zm.)
22. Ustawa z dnia 22 marca 1990r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1593 z późn. zm.)
23. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)
24. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.)
25. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.)
26. Ustawa z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.)
27. Ustawa z dnia 22 stycznia 1999r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2005r. Nr 196, poz. 1631 z późn. zm.)
28. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)

Rozporządzenia:

1. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 77, poz. 672)
2. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2006r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 25, poz. 186 z późn. zm.)
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 grudnia 2001r. w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzoru kwestionariusza wywiadu oraz oświadczenia o stanie majątkowym wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego, a także wzoru legitymacji pracownika upoważnionego do przeprowadzania wywiadu (Dz. U. Nr 156, poz. 1828)
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2001r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz. U. Nr 156, poz. 1817 z późn. zm.)
5. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 2 czerwca 2005r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. Nr 105, poz. 881 z późn. zm.)
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2008r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzoru wniosków, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. Nr 136, poz. 855)
7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 kwietnia 2008r. w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu alimentacyjnego oraz wzoru oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego (Dz. U. Nr 78, poz. 469)
8. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2004r. w sprawie specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej (Dz. U. Nr 219, poz. 2224)
9. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 2 sierpnia 2005r. w sprawie specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny (Dz. U. Nr 154, poz. 1289)
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 sierpnia 2005r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników samorządowych zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 146, poz. 1222 z późn. zm.)

3. DIAGNOZA SPOŁECZNA MIASTA SZCZECINEK

3.1. Położenie administracyjne miasta

Szczecinek to miasto położone na Pojezierzu Drawskim, na południowo – wschodnim skraju województwa zachodniopomorskiego. Położenie Szczecinka pomiędzy dwoma jeziorami: mniejszym Trzesieckim, wzdłuż którego rozciąga się zabytkowy park miejski i większym – Wielimiem, jest główną atrakcją turystyczną miasta. Sąsiaduje z gminą wiejską Szczecinek. Odległości drogowe do ważniejszych dużych miast wynoszą: Szczecin – 174 km, Poznań - 174 km, Gdańsk – 181 km, Warszawa – 400 km.

Powierzchnia miasta wynosi 3.717 ha, z czego tereny zabudowane i zainwestowane zajmują około 27%, a pozostały obszar to tereny otwarte, użytkowane w różny sposób: wody powierzchniowe, kompleksy leśne, użytki rolne oraz nieużytki i tereny niezagospodarowane.

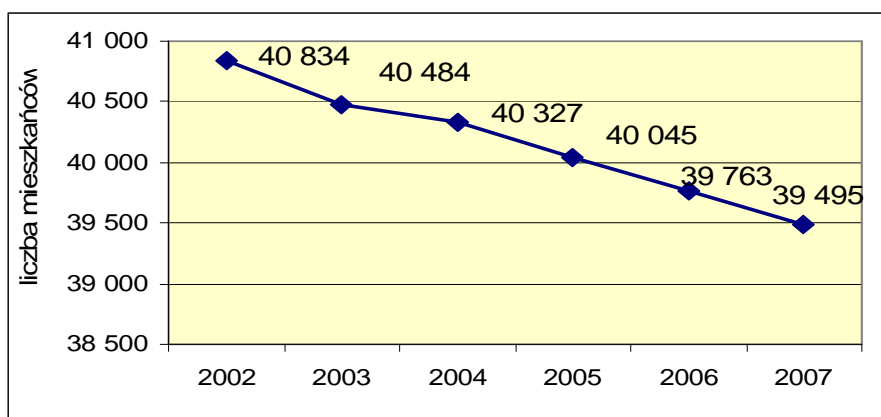
3.2. Charakterystyka ogólna miasta

Szczecinek jest lokalną metropolią, skupiającą najważniejsze urzędy i instytucje o zasięgu lokalnym i subregionalnym (Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe, Urząd Skarbowy, Sąd Rejonowy, szpital, banki, itd.). Miasto stanowi ważny ośrodek przemysłowy (dominuje przemysł drzewny, elektroniczny i rolno-spożywczy), turystyczny i kulturalny regionu Pojezierza Drawskiego. Licznie działające szkoły średnie z dużymi tradycjami oraz filie szkół wyższych przyciągają do miasta młodzież z okolicznych miasteczek i wsi. Dobrze wyposażona i stale rozwijana baza sportowa stwarza możliwości organizacji imprez sportowych i sportowo-rekreacyjnych o randze regionalnej, ponadregionalnej i międzynarodowej.

3.3. Dane demograficzne

Z danych ewidencji ludności prowadzonej przez Urząd Miasta wynika, iż na terenie Szczecinka zamieszkuje 39.495 osób (stan na 31 grudnia 2007 roku). Liczba mieszkańców miasta w ostatnich sześciu latach systematycznie malała – w sumie o 1.339 osób w stosunku do roku 2002.

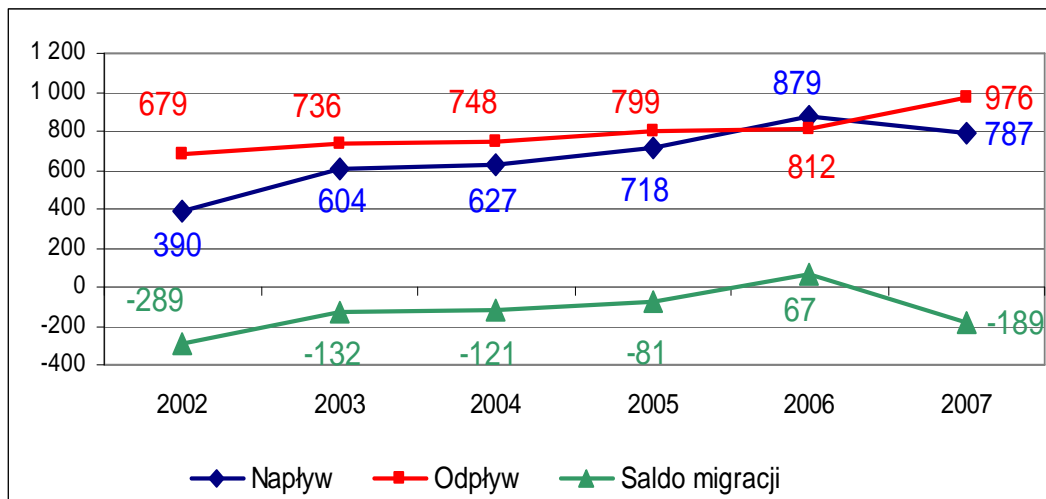
Wykres 1. Liczba ludności Szczecinka w latach 2002-2007

Spadek liczby mieszkańców następuje zarówno na skutek ujemnego przyrostu naturalnego, jak i - przede wszystkim, z powodu ujemnego salda migracji. Niepokojące jest to, iż w ostatnich pięciu latach saldo migracji aż w czterech latach było ujemne, co oznacza, że więcej osób wyprowadza się z miasta niż się w nim osiedla. Zjawisko to związane jest przede wszystkim z wyjazdami do szkół wyższych oraz w poszukiwaniu pracy.

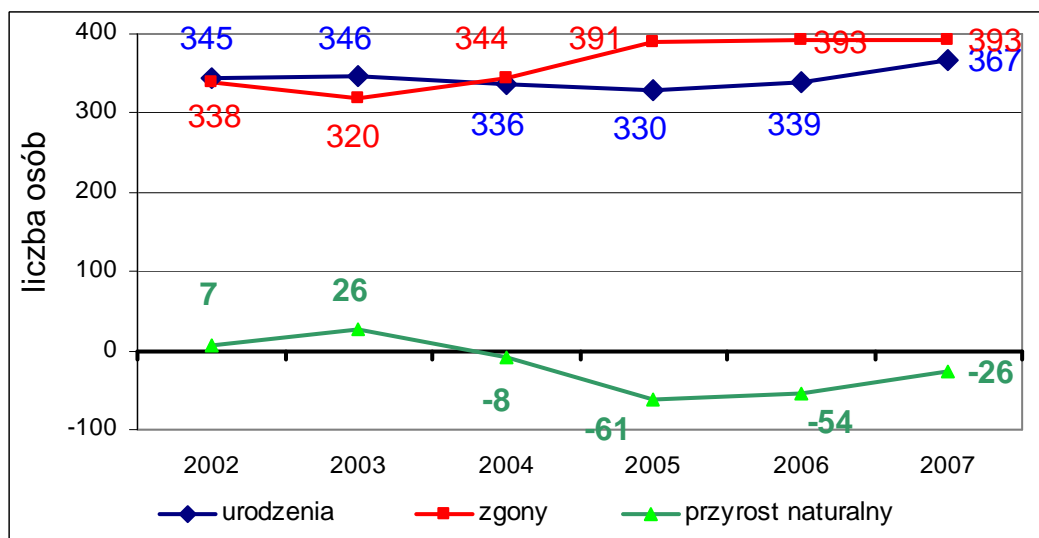
Rok 2006 przyniósł odwrócenie niekorzystnego dotychczas trendu, jednak w 2007 roku saldo migracji było znów ujemne, w stopniu znacznie większym niż w latach 2003-2005.

Wykres 2. Migracje w Szczecinku w latach 2002-2007

Współczynnik przyrostu naturalnego po niewielkim wzroście w 2002 i 2003 roku, w ostatnich trzech latach spadł poniżej zera. Współczynnik ten jest nieco niższy w odniesieniu do średniej dla całej Polski. W 2007 roku przyrost naturalny dla Szczecinka osiągnął wartość -0,66%.

Wykres 3. Przyrost naturalny w Szczecinku w latach 2002-2007

Podstawowe dane, dotyczące ludności miasta przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 1. Liczba ludności w mieście Szczecinek 2007 r.

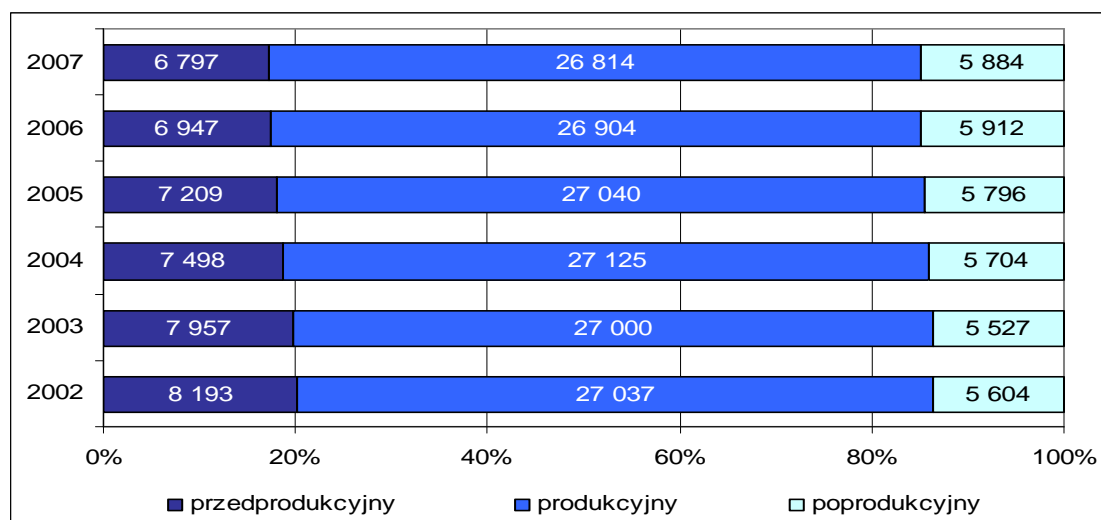
Ludność				Kobiety na 100 mężczyzn	Współczynnik przyrostu naturalnego
Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Na 1 km ²		
39 495	18 709	20 786	1 062,55	111,10	-0,66%

Tabela 2. Struktura ludności według grup wiekowych 2007 r.

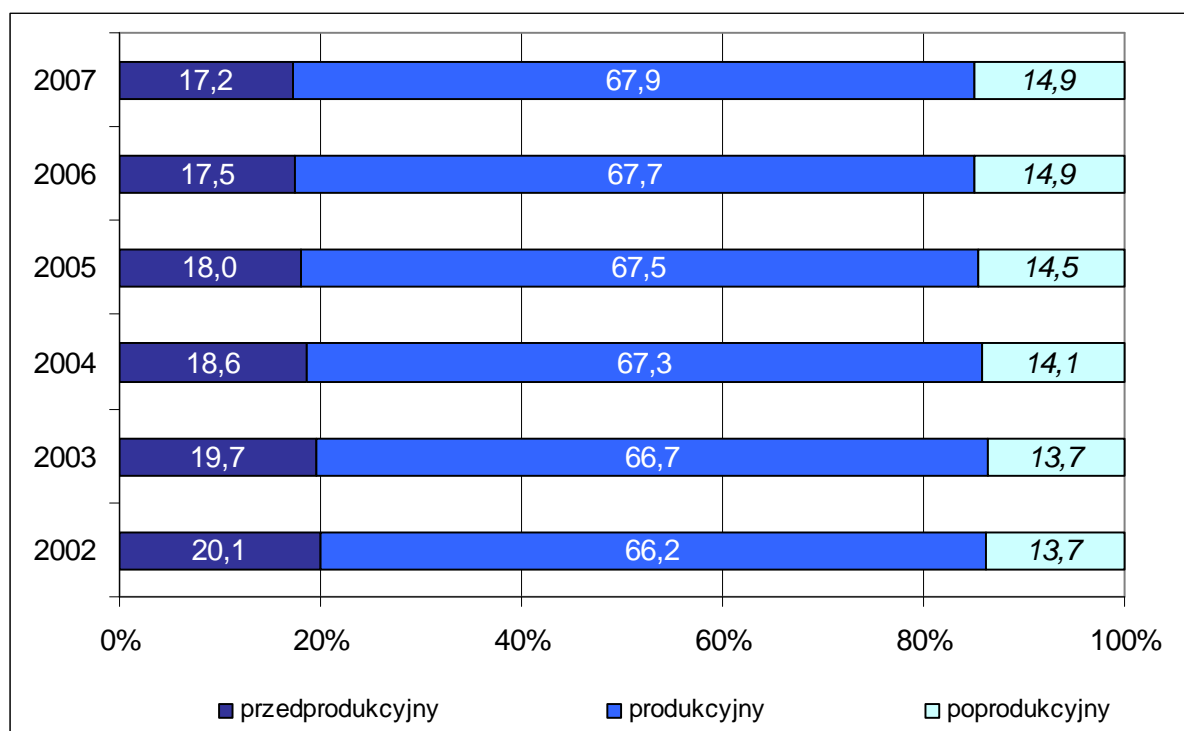
Grupy wiekowe	OGÓŁEM		Kobiety		Mężczyźni	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
RAZEM	39 495	100,0%	20 786	100,0%	18 709	100,0%
0 - 2	1 048	2,7%	506	2,4%	542	2,9%
3 - 6	1 356	3,4%	660	3,2%	696	3,7%
7 - 16	4 393	11,1%	2158	10,4%	2235	11,9%
17 - 19	1 732	4,4%	845	4,1%	887	4,7%
20 - 24	3 450	8,7%	1695	8,2%	1755	9,4%
25 - 39	8 542	21,6%	4289	20,6%	4253	22,7%
40 - 59	12 252	31,0%	6499	31,3%	5753	30,7%
60 - 64	1 886	4,8%	1048	5,0%	838	4,5%
65 - 69	1 503	3,8%	903	4,3%	600	3,2%
70 - 79	2 392	6,1%	1530	7,4%	862	4,6%
80 +	941	2,4%	653	3,1%	288	1,5%

Na skutek niskiego przyrostu naturalnego i odpływu ludności, społeczeństwo miasta staje się coraz starsze – jeszcze w 2003 roku odsetek osób w wieku do 19 lat wynosił 25,6%, podczas gdy w roku 2007 już tylko 21,6%. Podobnie jak w większości polskich miast, udział osób starszych w strukturze demograficznej wzrasta.

Wykres 4. Ludność miasta w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny¹ - nominalnie

¹ Wiek produkcyjny dla mężczyzn przyjęto 17-64 lata, a dla kobiet 17-59 lat.

Wykres 5. Ludność miasta w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny – procentowo

Miasto charakteryzuje ciągle stosunkowo wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym i niski ludności w wieku przedprodukcyjnym. Podczas gdy średnia krajowa ludności w wieku produkcyjnym nie przekracza 65%, Szczecinek posiada w tej grupie wiekowej prawie 68% ludności. Zmiana proporcji między różnymi grupami wiekowymi znacząco wpływa na rynek pracy, bowiem decyduje o liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wejście na rynek pracy kolejnych roczników „wyżu demograficznego” (osoby urodzone na początku lat 80-tych), przy tendencjach wzrostowych w gospodarce - zwiększyły potencjał siły roboczej. Od kilku lat wzrasta skłonność młodych ludzi do emigrowania z mniejszych miast do większych ośrodków. Niekorzystnym zjawiskiem jest przy tym zdecydowanie większa mobilność osób lepiej wykształconych, co sprawia, że ogólny poziom wykształcenia mieszkańców nie ulega znaczącej poprawie.

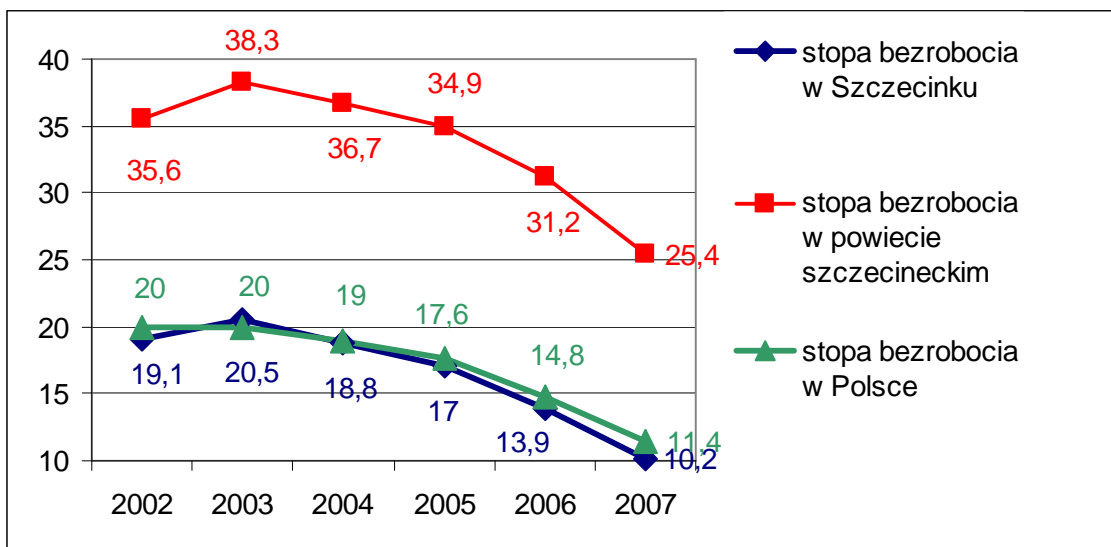
Należy jednak pamiętać, że w przedstawianych stanach ludności uwzględnione zostały również osoby, które czasowo wyemigrowały za granicę i - chociaż są one w Szczecinku zameldowane na stałe - nie są już polskimi rezydentami, jeśli ich czas pobytu za granicą wynosi co najmniej 1 rok. W zdecydowanej większości osoby te są w wieku produkcyjnym mobilnym.

3.4. Bezrobocie

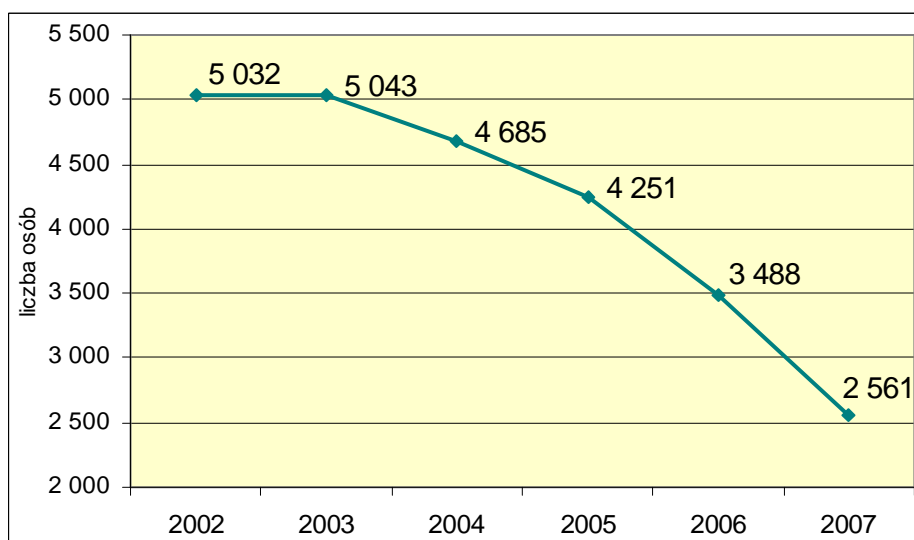
Głównymi źródłami dochodu mieszkańców miasta Szczecinek jest praca w miejscowych firmach oraz usługach, szkolnictwie i różnego rodzaju administracji.

Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego (procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) w mieście w latach 2002-2007 spadł z 19,1% do 10,2%, czyli był nieco niższy niż wynosiła średnia krajowa (11,4%). Pozytywny jest również fakt, iż z roku na rok bezwzględna liczba osób pozostających bez pracy jest coraz mniejsza.

Wykres 6. Stopa bezrobocia w Szczecinku, powiecie szczecineckim i w Polsce w latach 2002-2007

Wykres 7. Liczba bezrobotnych w Szczecinku w latach 2002-2007

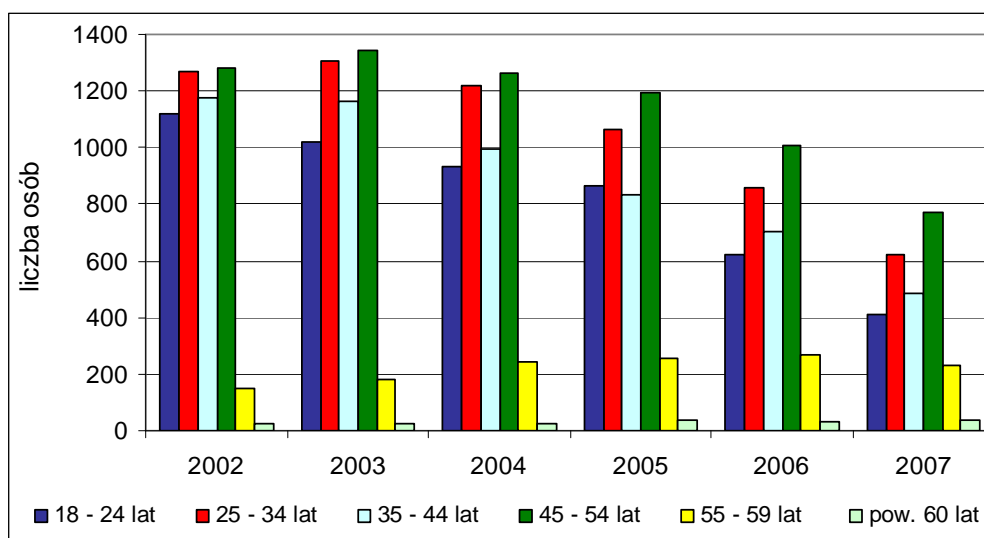
Od roku 2004 notowany jest znaczący spadek liczby bezrobotnych. Na koniec grudnia 2003 r. w mieście Szczecinku zarejestrowane były 5.043 osoby bezrobotne, a przez kolejne 4 lata liczba ta spadła o 2.482 osób, czyli o ponad 49%.

Analizując liczbę bezrobotnych, należy zwrócić uwagę przede wszystkim na:

- odsetek bezrobotnej młodzieży wśród zarejestrowanych,
- liczbę długotrwale bezrobotnych,
- wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych,
- staż pracy osób bezrobotnych.

Struktura wiekowa osób bezrobotnych została przedstawiona na wykresie.

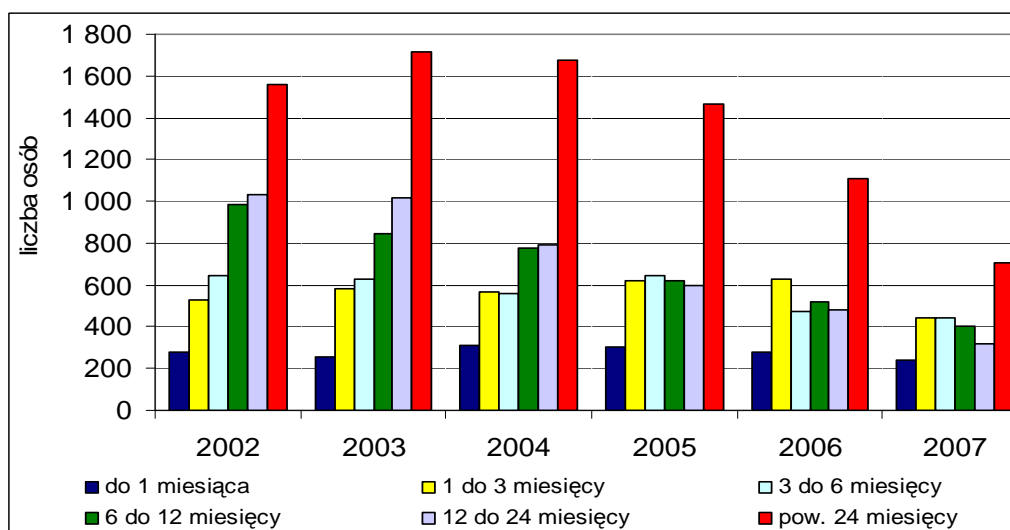
Wykres 8. Struktura wiekowa bezrobotnych (liczba osób)

Bezrobocie spada w większości grup wiekowych i jest stosunkowo zrównoważone, biorąc pod uwagę wiek osób bezrobotnych. Osoby w wieku 18-34 lat stanowiły w 2007 roku 40,3% ogółu bezrobotnych, podczas gdy w 2002 roku 47,6%. Nieco niepokojące jest to, że w ostatnich latach rośnie liczba bezrobotnych w wielu przedemerytalnym (grupa 55-59 lat). W 2002 roku osoby te stanowiły 3% ogółu bezrobotnych, a w 2007 już prawie 9%.

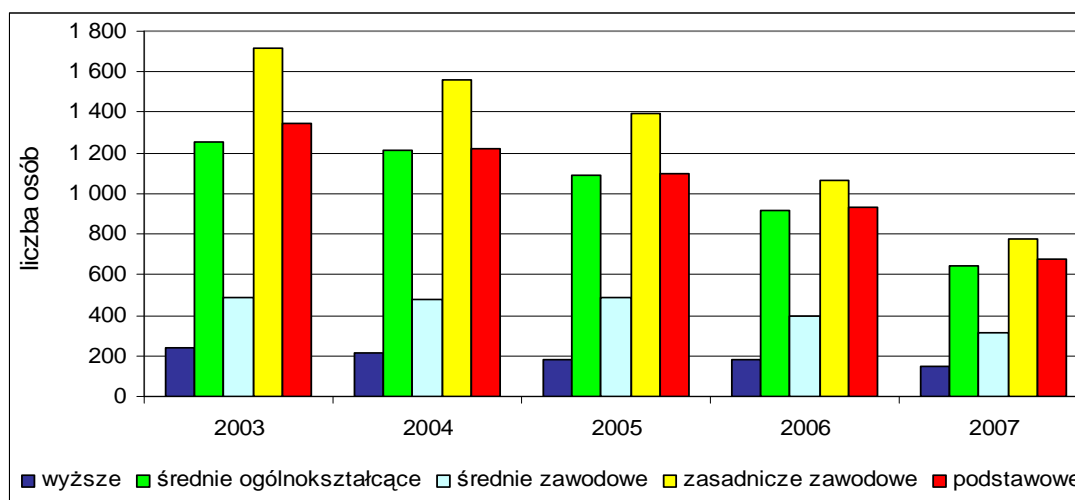
Biorąc pod uwagę czas pozostawania na bezrobociu – ciągle najwięcej jest osób długotrwale bezrobotnych, powyżej 24 miesięcy. Ich liczba szybko spada, jednak są niestety najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych, stanowiąc w 2007 roku prawie 28% ogółu bezrobotnych.

Wykres 9. Struktura bezrobotnych wg czasu pozostawania na bezrobociu (liczba osób)

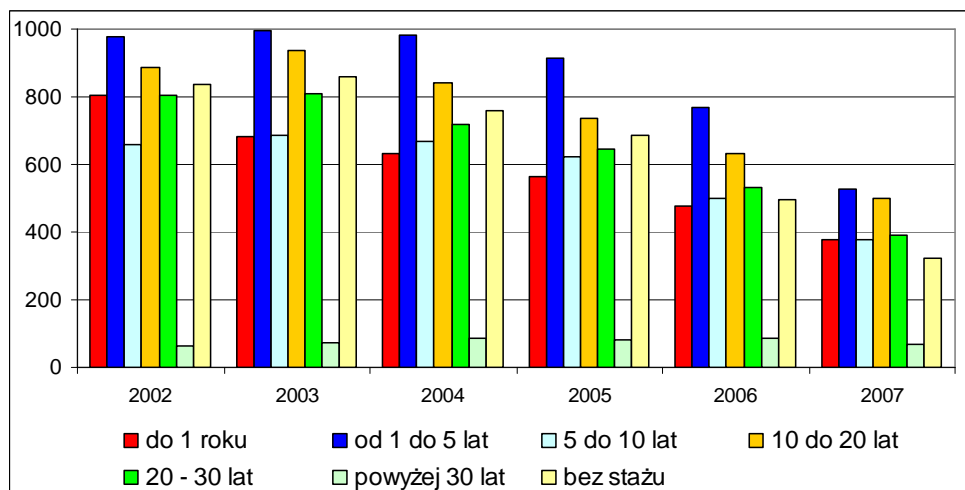
Biorąc pod uwagę kwalifikacje zawodowe stwierdza się, że podobnie jak w skali całego kraju, najliczniejszą grupę stanowiły w 2007 roku osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (30,4% bezrobotnych), wykształceniem podstawowym (ponad 26,5%) oraz średnim ogólnokształcącym (25,1%). Najmniejszy odsetek bezrobotnych stanowiły na przestrzeni całego analizowanego okresu osoby z wyższym (w 2007 roku niecałe 6%).

Wykres 10. Struktura bezrobotnych według wykształcenia (liczba osób)

Analizując rynek bezrobotnych według kryterium stażu pracy, okazuje się, że liczba osób bez pracy systematycznie maleje we wszystkich grupach oprócz osób ze stażem ponad 30 lat. W przypadku tej grupy bezrobotnych do roku 2006 następował wzrost, natomiast w roku 2007 ich liczba spadła i wyniosła niemalże tyle, co w roku 2002. Bezrobotne osoby ze stażem pracy ponad 30 lat stanowią najmniej liczną grupę, najliczniejszą natomiast osoby, które przepracowały od 1 do 5 lat, czyli posiadają stosunkowo niewielki staż pracy. Wysoka pozostaje także liczba osób, które nie mają żadnego doświadczenia zawodowego. Do niedawna było to szczególnie niepokojące zjawisko. Obecnie znaczący odsetek tych młodych ludzi po zakończeniu nauki rejestruje się jako bezrobotni i trafia na rynek pracy w innych krajach UE.

Wykres 11. Struktura bezrobotnych według stażu pracy (liczba osób)

Wieloletnia analiza środowisk objętych pomocą społeczną pokazuje, że poziom wykształcenia w tych rodzinach przenoszony jest z pokolenia na pokolenie, co w sposób istotny wpływa na równoczesną transmisję ubóstwa. Zatem jednym z podstawowych warunków zwalczania ubóstwa jest szeroko rozumiana edukacja, w tym również edukacja dorosłych oraz wyrównanie szans w dostępie do dobrego jakościowo kształcenia, zwłaszcza w przypadku ludzi młodych.

3.5. Pomoc społeczna

3.5.1. Informacje ogólne

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej Państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku jest jednostką budżetową, powołaną do organizowania świadczeń pomocy społecznej na terenie miasta, zgodnie z regulacją prawną zawartą w Ustawie o pomocy społecznej. Głównym celem jego działalności jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka (zadania zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz. U. z 2008r. Nr 115, poz. 728 z późn. zm.).

Wg stanu na koniec grudnia 2007 r., w Ośrodku zatrudnionych było 63 pracowników (zatrudnionych na 62,50 etatu), w tym 31 pracowników merytorycznych, 26 pracowników administracji i kadry kierowniczej i 6 pracowników obsługi. W 2007 r. na zadania związane z opieką społeczną wydatkowano łącznie 21.260.000 zł.

Tabela 3. Źródła finansowania zadań pomocy społecznej (zł)

Źródła finansowania zadań pomocy społecznej	wartość (zł)
Budżet Gminy (zadania własne)	7 500 000
Dotacja Wojewody (do zadań własnych)	1 900 000
Dotacja Wojewody (do zadań zleconych gminie)	11 860 000
Razem	21 260 000

Wykres 12. Źródła finansowania zadań pomocy społecznej (%)

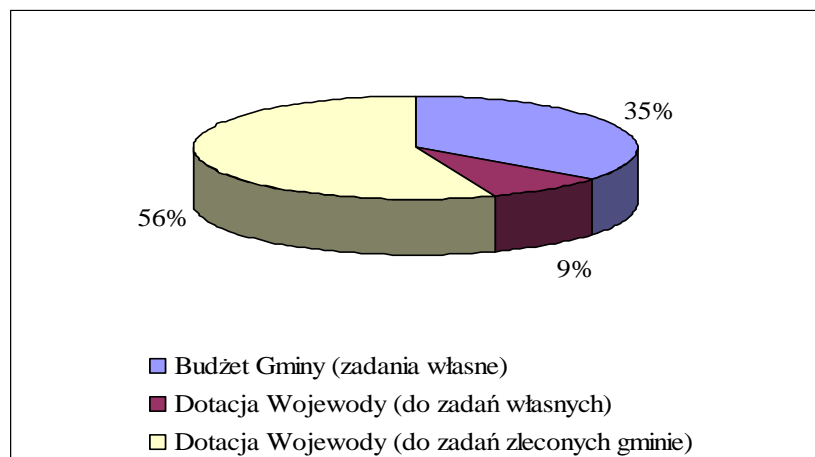
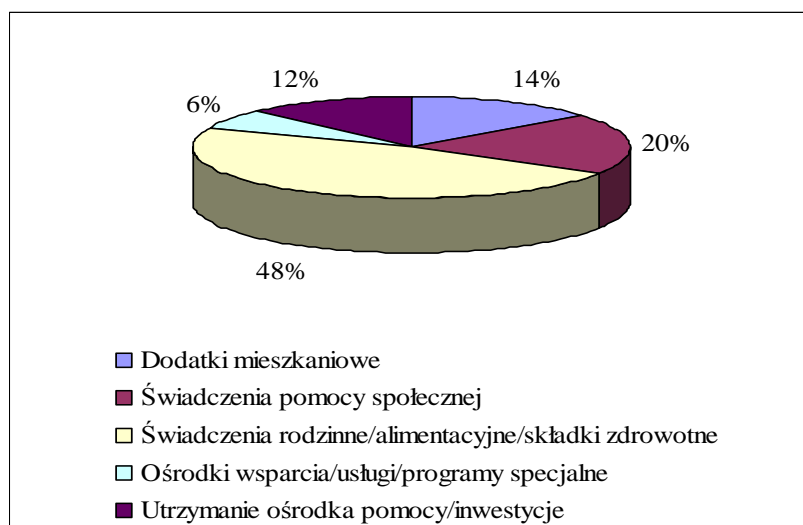

Tabela 4. Rozdysponowanie środków finansowych na zadania pomocy społecznej (zł)

Koszty poszczególnych zadań	wartość (zł)
Dodatki mieszkaniowe	3 000 000
Świadczenia pomocy społecznej	4 170 000
Świadczenia rodzinne/alimentacyjne/składki zdrowotne	10 170 000
Ośrodki wsparcia/usługi/programy specjalne	1 320 000
Utrzymanie ośrodka pomocy/inwestycje	2 636 000

Wykres 13. Rozdysponowanie środków finansowych na zadania pomocy społecznej (%)

3.5.2. Środowiska objęte pomocą społeczną

W sferze zainteresowań Miejskiego Ośrodka Pomocy społecznej w Szczecinku w 2007 roku znalazło się około 32% mieszkańców miasta. W zakresie realizowanych zadań Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku w roku 2007 wydał łącznie 20.181 decyzji administracyjnych dla 6.200 środowisk. Pomoc kierowana jest do świadczeniobiorców: pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych, świadczeń rodzinnych i zaliczek alimentacyjnych. Ilość środowisk korzystających z poszczególnych rodzajów świadczeń przedstawia poniższa tabela:

Tabela 5. Środowiska objęte pomocą społeczną

Rodzaj pomocy	Liczba środowisk objętych pomocą
Pomoc społeczna	1.899
Dodatki mieszkaniowe	2.010
Świadczenia rodzinne	3.904
Zaliczka alimentacyjna	372

Największą grupę adresatów pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku stanowią świadczeniobiorcy świadczeń rodzinnych. Liczba środowisk objętych pomocą z podziałem na rodzaj pomocy jest porównywalna z rokiem 2006.

Tabela 6. Pełne zestawienie środowisk objętych pomocą według powodów w 2007 roku

Występujący problem	Liczba środowisk	% z badanej liczby środowisk tj. 1.899
Bezrobocie	981	52%
Niepełnosprawność	907	48%
Długotrwała choroba	776	41%
Alkoholizm/problem alkoholowy	530	28%
Niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	369	19%
Choroby i zaburzenia psychiczne	302	16%

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Niezaradność wychowawcza	144	8%
Zadłużenie czynszowe powyżej 2 m-cy	139	7%
Kolizja z prawem/więzienie	119	6%
Upośledzenie umysłowe	120	6%
Kuratela sądowa	87	5%
Przemoc w rodzinie	40	2%
Narkomania	29	1,5%
Zagrożenie bezdomnością	20	1%

Dane liczbowe wskazują, iż największy odsetek badanej populacji - bo aż 52%, podobnie jak w latach minionych, dotyka problem bezrobocia.

Tabela 7. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną według powodów w 2002 i 2007 r.

L.p.	Powód trudnej sytuacji życiowej	2002	2007
1	Niepełnosprawność	1118	907
2	Długotrwała choroba	790	776
3	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	144	144
4	Alkoholizm/problem alkoholowy	463	530
5	Bezrobocie	1600	981
6	Narkomania	18	29
7	Przemoc w rodzinie	39	40

W przekroju pięcioletnim – obserwujemy spadek liczby środowisk objętych pomocą społeczną. Największy spadek środowisk objętych pomocą dotyczy grupy osób dotkniętych niepełnosprawnością i bezrobociem. Spadek liczby środowisk dotkniętych niepełnosprawnością i objętych pomocą społeczną wynika z:

- uzyskania przez te osoby niepełnosprawne świadczeń rentowych,
- odbioru przez ZUS stopnia niepełnosprawności,
- uruchomienia w 2007 roku wielu programów unijnych, wspierających osoby niepełnosprawne.

3.5.3. Świadczenia z zakresu pomocy społecznej

Z punktu widzenia kategorii zadań pomoc społeczna w mieście Szczecinek przedstawiała się w 2007 roku następująco:

Tabela 8. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań zleconych w 2007 roku

Lp.	Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń wypłaconych	Kwota świadczeń wypłaconych w zł
1.	Zasiłki stałe	382	3.782	1.299.484 ²
2.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	40	4.822	81.000
3.	Składki zdrowotne opłacane za osoby otrzymujące niektóre świadczenia z pomocy społecznej	279	2.687	92.010
RAZEM		x	x	1.472.494

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku w 2007 roku świadczył także specjalistyczne poradnictwo socjalne, którym objętych zostało 259 środowisk. Łącznie udzielono 960 porad (698 pedagogicznych, 120 logopedycznych, 250 prawnych).

² W tym zasiłki należne za 2006 r. na łączną kwotę 3.823 zł, tj. 14 świadczeń

Tabela 9. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych w 2007 roku

Lp.	FORMY POMOCY	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł)
1.	Posiłek dla dzieci	1.239	133.292	673.350
1a	w tym w czasie ferii zimowych	130	1.243	7.230
1b	w tym w czasie półkolonii letnich w szkołach	62	615	3.690
1c	w tym w czasie półkolonii letnich w świetlicach	40	592	3.552
1d	w tym w przedszkolach	185	19.077	85.742
2.	Przedszkola	139	809	92.015 ³
3.	Świetlice	160	x	40.855 ⁴
3a	w tym kolonia	22	22	5.735
4.	Pochówek	6	6	9.620
5.	Zasiłki celowe na wydatki powstałe w wyniku zdarzenia losowego	2	2	1.530
6.	Inne zasiłki celowe i w naturze	1.577 rodzin	x	1.177.444 ⁵
7.	Schronienie	27	2.494 ⁶	86.821
8.	Zasiłki okresowe	788	5.147	714.386 ⁷
9.	Domy pomocy społecznej	14	143	160.622
RAZEM		x	x	2.956.643

W 2007 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku otrzymał znaczną pomoc rzeczową od indywidualnych darczyńców, z której skorzystało 57 środowisk. Fundacja Muszkietarów w Poznaniu, w ramach akcji "Konwój Muszkietarów 2007" przekazała dla klientów Ośrodka darowiznę w postaci produktów spożywczych i artykułów chemii gospodarczej z których przygotowano 37 paczek świątecznych. Swoją pomoc ofiarował również "Caritas" Diecezji Koszalińsko - Kołobrzesckiej w Szczecinku, przekazując na potrzeby klientów Ośrodka artykuły żywnościowe.

Znaczącą pomocą dla klientów Ośrodka jest pomoc żywnościowa w ramach Programu PAED - "Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej". Z pomocy tej skorzystało łącznie 847 środowisk (2400 osób). W gronie tych osób znalazły się w pierwszej kolejności: rodziny z dziećmi, zwłaszcza wielodzietne, osoby starsze, samotne, niepełnosprawne i bezdomni.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oferuje także pomoc w formie "Programu oddłużeniowego", którego celem jest:

- przeciwdziałanie eksmisjom i bezdomności,
- pomoc rodzinom i osobom w przewyciężaniu trudności związanych z zaległościami w opłatach mieszkaniowych,
- utrzymanie rodziny w dotychczasowym środowisku zamieszkania,

³ Kwota obejmuje opłatę stałą, wyżywienie ujęto w punkcie 1d

⁴ Bez pozycji 1c - posiłki w czasie półkolonii letnich, łącznie w 2007 r. na konto świetlic przekazano 44.407 zł

⁵ W tym 294.377 zł stanowią zasiłki na żywność w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"

⁶ W tym 16 noclegów doraźnych, dla 10 osób

⁷ W tym dotacja wojewody 681.320 zł

- umożliwienie rodzinom życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczna w tym zakresie kierowana jest do klientów, których zadłużenie nie przekroczyło 2.000 zł, a ich sytuacja pozwala na partycypowanie w spłacie zadłużenia oraz gwarantuje dalsze systematyczne regulowanie opłat. W 2007 roku na realizację tej pomocy przeznaczono 49.038 zł, dzięki czemu pomoc uzyskały 84 środowiska. Spowodowało to uruchomienie dodatków mieszkaniowych w 25 środowiskach, a w 11 środowiskach nie dopuszczono do odcięcia dopływu gazu i energii.

Pomoc społeczna poprzez swoje działania polegające na wsparciu materialnym, częściowo kompensuje negatywne skutki różnych patologii społecznych. Od kilku lat zauważalne są wyraźne działania alternatywne (tzw. programy i projekty socjalne) w stosunku do świadczeń pieniężnych, które motywują osoby i środowiska do zmiany swoich postaw życiowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku oferuje także pomoc instytucjonalną, na którą składa się: udostępnianie miejsc noclegowych dla mężczyzn w Noclegowni Miejskiej przy ul. Wiejskiej 4 oraz pomoc w ramach Punktu Pomocy Bezdomnym i Potrzebującym, przy ul. Wodociągowej 6A. W 2007 roku z noclegów okresowych w Noclegowni skorzystało 17 osób, a z noclegów doraźnych 10 osób (łącznie 27 bezdomnych mężczyzn). W ramach prowadzonej pracy socjalnej z osobami bezdomnymi uzyskano następujące efekty:

- 1 osoba podjęła zatrudnienie w ramach prac sezonowych,
- 2 osoby podjęły zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych,
- 4 osoby podjęły leczenie odwykowe, w tym 1 osoba ukończyła terapię i utrzymuje abstynencję, a 3 osoby przerwały abstynencję i wróciły do nałogu,
- 2 osoby zamieszkały w ośrodkach dla osób bezdomnych, prowadzonych przez stowarzyszenia i w zamian za wykonywaną pracę, mają zapewnione noclegi z wyżywieniem.

Bezdomne kobiety i kobiety z dziećmi mają zapewnione schronienie w Punkcie Pomocy Bezdomnym i Potrzebującym. W 2007 roku ze schronienia skorzystała 1 rodzina (3 osoby). Punkt Pomocy Bezdomnym i Potrzebującym świadczył usługi:

- wydawanie gorących posiłków i suchego prowiantu (średnio 39 porcji dziennie),
- usługi higieniczne (343 usługi),
- prowadzenie świetlicy, z której dziennie średnio korzystały 4 osoby,
- zorganizowanie świąt Wielkanocnych (dla 35 osób), Bożonarodzeniowych (dla 43 osób) i poczęstunku Noworocznego (dla 49 osób),
- wydawanie odzieży stosownej do pory roku (dla 105 osób),
- udzielenie tymczasowego schronienia (dla 3 osób).

3.5.4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych

"Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Szczecinek na rok 2008" - główne działania podejmowane w ramach Programu to m.in.:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu (m. in. sesje terapeutyczne dla osób uzależnionych od alkoholu),
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy społecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- ustalenie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami,

- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych (działalność Klubu Abstynenta „Bratek”).

3.5.5. Programy socjalne oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi

Pozytywnym aspektem w dziedzinie pomocy społecznej w Szczecinku jest duża liczba szeroko zakrojonych programów i projektów socjalnych. W 2007 roku należały do nich m.in.:

- Projekt „Starszy Brat- Starsza Siostra” - odbiorcy: dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
- Projekt „Klub Integracji Społecznej” - odbiorcy: osoby wykluczone społecznie
- Program "Student" - odbiorcy: studiujące dzieci klientów MOPS
- Program „Wolontariat w ośrodku pomocy społecznej” - odbiorcy: osoby starsze i niepełnosprawne
- Program „Malowany Dom” - odbiorcy: osoby starsze
- Projekt „Współpraca z organizacjami pozarządowymi” - odbiorcy: organizacje pozarządowe działające na polu pomocy społecznej
- Projekt "Przyjazdy Dom" - odbiorcy: rodziny dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych
- Lokalna koalicja na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie - odbiorcy: organizacje i instytucje społeczne
- Treningi dla Rodziców - odbiorcy: rodziny niewydolne wychowawcze
- Projekt "Kolorowe Gry" - odbiorcy: dzieci klientów MOPS

Na terenie miasta działa wiele organizacji pozarządowych: stowarzyszeń, związków, fundacji, klubów i towarzystw. Prowadzą one działania skierowane na bardzo wiele obszarów problemowych, odczuwalnych w środowisku mieszkańców miasta. Celem funkcjonowania tych inicjatyw obywatelskich jest zaspokojenie specyficznych potrzeb mieszkańców przez podejmowanie najtrudniejszych problemów, bądź podejmowanie problemów o małym zasięgu, które z tego powodu umykają uwadze i możliwościom realizacyjnym administracji publicznej. Organizacje pozarządowe opierają się w znacznej mierze na nieodpłatnej, wolontarystycznej pracy członków, są rzecznikiem interesów różnych grup społecznych, niosą pomoc potrzebującym, udzielają rady i wsparcia.

W Szczecinku, jako grupy formalnie zorganizowane, posiadające osobowość prawną, działalność prowadzi 77 organizacji pozarządowych. Ich działalność kierowana jest przede wszystkim do dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych i uzależnionych. Organizacje pozarządowe są reprezentantami swych członków, są dla nich oparciem w sytuacjach trudnych, są miejscem rozwoju i siłą nacisku na zmiany tak w relacjach społecznych, jak i uregulowań prawnych.

Odrębną kategorią są stowarzyszenia zwykłe, które nie posiadają osobowości prawnej i nie są zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym. Rejestr stowarzyszeń zwykłych prowadzi Starosta Powiatu Szczecineckiego.

Tabela 10. Organizacje pozarządowe Szczecinka - formy działania i pola aktywności

Pole aktywności		Stowarzyszenie	Fundacja	Ogółem
1.	sport	30		30
2.	oświata i kultura	9	1	10
3.	ochrona zdrowia	5		5
4.	pomoc społeczna	10	1	11
5.	niepełnosprawność	4		4
6.	uzależnienia	2		2
7.	dzieci i młodzież	5		5
8.	reprezentacja interesów	7		7
9.	ekologia i ochrona zwierząt	1	1	2
10.	filantropia	1		1

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Razem	74	3	77
--------------	-----------	----------	-----------

Zarówno wsparcie finansowe, jak i organizacyjne Urzędu Miasta Szczecinek, umożliwiło szczecineckim organizacjom pozarządowym sięganie po środki krajowych i zagranicznych instytucji i fundacji wspierających działalność społeczną.

Przy finansowym udziale budżetu miasta, realizowane były w ostatnich latach następujące przykładowe programy i projekty:

- socjalny program stypendialny prowadzony przez Fundusz Lokalny Miasta Szczecinka we współpracy z Akademią Rozwoju Filantropii w Polsce,
- program stypendialny wspierający kształcenie osób niepełnosprawnych prowadzony przez Fundusz Lokalny Miasta Szczecinka we współpracy z fundacją holenderską z Bergen op Zoom,
- projekt Starszy Brat - Starsza Siostra wspierany przez Fundację Starszy Brat-Starsza Siostra Polska,
- rehabilitacja osób niepełnosprawnych prowadzona przez Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków,
- klub „Amazonek”, realizowana we współpracy z Państwowym Funduszem Osób Niepełnosprawnych w Warszawie,
- przekazanie na rzecz młodzieży niepełnosprawnej 13 komputerów przez holenderską fundację z Bergen op Zoom,
- utworzenie i stałe finansowanie sieci świetlic środowiskowych,
- program przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- działalność szkółek sportowych i dotowanie klubów sportowych.

Współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku w roku 2007 realizowana była z 17 działającymi na polu pomocy społecznej organizacjami pozarządowymi i grupami charytatywnymi. W ramach współpracy udzielano porad z zakresu funkcjonowania organizacji pozarządowych, konsultacji w zakresie tworzenia programów, zarządzanie organizacją, nawiązywania kontaktów z krajowymi fundacjami, wspierającymi działalność stowarzyszeń. Efektami tych działań jest:

- bezpłatne użyczenie pomieszczeń Ośrodka na działalność statutową organizacji pozarządowych,
- współpraca pracowników socjalnych i przedstawicieli poszczególnych organizacji przy ustalaniu potrzeb osób ubiegających się o pomoc rzeczową oraz zaopatrzenie w podręczniki i przybory szkolne,
- wspólne organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z świetlic środowiskowych,
- finansowe wspieranie świetlic środowiskowych w zakresie drugich śniadań lub podwieczorków,
- zlecanie zadań z zakresu pomocy społecznej organizacjom pozarządowym (prowadzenie Domu Dziennego Pobytu "Złota Jesień", "Środowiskowego Domu Sampomocy "Walentynka", organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi - Fundacja NOA, .organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych - domowych i pielęgnacyjnych - w miejscu zamieszkania klienta - Stowarzyszenie ATUT).

3.5.6. Bezpieczeństwo mieszkańców

Syntetyczną informację na temat liczby przestępstw popełnionych na terenie działalności Powiatowej Komendy Policji w Szczecinku w ostatnich 4 latach przedstawiono w tabeli (dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie).

Tabela 11. Informacja o przestępstwach w Szczecinku w latach 2004-2006

	Przestępstwa stwierdzone											
	Ogółem				Popełnione przez nieletnich				Wskaźnik wykrywalności (w %)			
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	80	63	50	34	10	5	8	12	91,3	92,1	92	86,8
Przestępstwa przeciwko mieniu	1349	1440	1027	434	94	45	57	27	43,2	52,2	44,4	50,6
Zabójstwa	3	0	0	2	0	0	0	0	100	0	0	100
Bójki i pobicia	39	29	23	16	0	0	3	7	89,7	89,7	87	78,1
Rozboje, kradzieże rozbójnicze, wymuszenia	52	24	29	7	7	0	11	1	73,6	63,6	58,6	61,5
Kradzieże cudzej rzeczy	542	506	393	135	32	16	19	9	27,6	27,3	25,9	27,1
Kradzieże samochodów	30	52	43	13	1	0	0	0	15,6	16,7	9,1	3,8
Kradzieże z włamaniem	422	319	316	123	47	22	16	11	33,6	32,8	36,6	46
Przestępstwa narkotykowe	157	208	178	112	0	25	12	3	99,4	99,5	98,3	99,4
Nietrzeźwi kierowcy	208	244	338	115	1	0	1	1	99	100	100	100

Pozytywnym faktem jest duża wykrywalność przestępstw popełnionych na terenie działalności Powiatowej Komendy Policji w Szczecinku, a same wskaźniki bezpieczeństwa (w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców) należą do najlepszych w skali województwa zachodniopomorskiego. Pomimo tego mieszkańcy miasta nie czują się bezpiecznie i oczekują od stosownych instytucji zintensyfikowania działań na rzecz zapobiegania przestępczości.

Na podstawie kilkuletnich analiz stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, prowadzonych przez Powiatową Komendę Policji, obserwowane jest zmniejszanie się stanu przestępczości. Dotyczy to zarówno przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu, jak również przeciwko mieniu. Zapewne aspektem wpływającym na ten pozytywny proces, jest poprawa sytuacji społeczno-gospodarczej mieszkańców, a więc spadek bezrobocia i ubóstwa społeczeństwa.

Na terenie miasta funkcjonuje Straż Miejska. Jest to umundurowana formacja, utworzona w celu wykonywania czynności administracyjno-porządkowych w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. W szczególności Straż Miejska wykonuje następujące zadania:

- ochrona porządku publicznego w granicach administracyjnych miasta,
- kontrola prawidłowości oznakowania ulic, oświetlenia ulic i posesji oraz estetyki napisów, miejsc plakatowania i ogłoszeń,
- oddziaływanie na służby miejskie odpowiedzialne za sprawne funkcjonowanie urządzeń komunalnych,
- kontrola przestrzegania przepisów przeciwpożarowych,
- współdziałanie z Policją, Prokuraturą, sądami oraz organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi.

Straż Miejska w Szczecinku od 2002 r. w szkołach, które wykazały chęć współpracy, realizuje Program Prewencyjny „Bezpieczna Szkoła”. Prowadząc działania profilaktyczne wobec dzieci i młodzieży uzupełnia działania Policji. Policja z reguły ogranicza się do prowadzenia prewencji w szkołach ponadgimnazjalnych i starszych klasach gimnazjów. Obecnie Straż Miejska prowadzi działania we wszystkich typach szkół przedszkoli, internatach a nawet w świetlicach socjoterapeutycznych. Prowadzony program ma na celu zminimalizowanie zagrożeń wynikających z bójek, wymuszeń rozbójniczych, niszczenia mienia oraz spożywania alkoholu i narkotyków. W ramach tego programu utrzymywany jest stały kontakt z pedagogami.

4. UWARUNKOWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ - ANALIZA SWOT

Klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku pomocy społecznej) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weaknesses (słabości), O - Opportunities (możliwości), T – Threats (zagrożenia). Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale i o dostrzeganych barierach w rozwoju i funkcjonowaniu pomocy społecznej miasta Szczecinek. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

Czynniki przedstawione w analizie obejmują zatem:

- Silne strony – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną
- Słabe strony – braki, problemy; wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną
- Szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów
- Zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów

Zaktualizowana w odniesieniu do sytuacji ocenianej w roku 2007 analiza SWOT w dziedzinie pomocy społecznej miasta Szczecinek przedstawia się w sposób następujący:

Tabela 12. Analiza SWOT pomocy społecznej miasta Szczecinek

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięty, strategicznie zarządzany system pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • Ubożenie pewnych grup społeczeństwa - wysoka liczba osób trwale bezrobotnych, niski poziom wynagrodzeń
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze wykwalifikowana kadra pracowników społecznych, o wysokiej kulturze wzajemnych kontaktów pracowniczych i obsługi interesanta 	<ul style="list-style-type: none"> • Przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań oraz brak korelacji między wzrastającą liczbą zadań, a stanem zatrudnienia
<ul style="list-style-type: none"> • Samodzielny, przystosowany w części do potrzeb osób niepełnosprawnych budynek Ośrodka Pomocy Społecznej z zapleczem parkingowo – garażowym 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak powierzchni na cele biurowe potrzebne do obsługi klientów
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowana infrastruktura społeczna zabezpieczająca podstawowe potrzeby klientów (Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, Dom Dziennego Pobytu dla seniorów, Warsztat Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, Noclegownia dla bezdomnych, Punkt Pomocy Bezdomnym i Potrzebującym, Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane w domach klientów) 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak mieszkań chronionych jako alternatywy dla domów pomocy społecznej • Brak centrum integracji społecznej
<ul style="list-style-type: none"> • System monitoringu wizyjnego centrum miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczające poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców
<ul style="list-style-type: none"> • Duża liczba szeroko zakrojonych programów i projektów socjalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność rozszerzenia oferty skierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych
<ul style="list-style-type: none"> • Duża liczba organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca skala opieki nad dziećmi ze

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

aktywnie działających na terenie miasta oraz zlecaniem im zadań z zakresu pomocy społecznej	środowisk bezrobotnych i patologicznych
<ul style="list-style-type: none"> • Dobra współpraca Urzędu Miasta z organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak bezpłatnego telefonu do Straży Miejskiej oraz brak Centrum Szybkiego Reagowania
<ul style="list-style-type: none"> • 	<ul style="list-style-type: none"> • Istnienie barier architektonicznych, utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej poprzez system szkoleń 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczne finansowanie pomocy społecznej
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie badań ankietowych w szkołach dla rozpoznania problemu uzależnień wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie zagrożenia funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, ubóstwo i bezrobocie, przemoc w rodzinie
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost mobilności zawodowej i geograficznej ludności 	<ul style="list-style-type: none"> • Zjawisko wykluczenia społecznego w grupach długotrwale bezrobotnych
<ul style="list-style-type: none"> • Likwidowanie barier architektonicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak działań kształtujących pozytywne postawy wobec osób niepełnosprawnych
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie promocji zdrowia dla osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie zjawiska starzenia się społeczeństwa
<ul style="list-style-type: none"> • Podmiotowe traktowanie osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • Istnienie negatywnego stereotypu człowieka starego
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości 	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia

Zaprezentowane powyżej wyniki analizy sytuacji pomocy społecznej w mieście Szczecinek, stały się podstawą procesu planistycznego. Silne strony są bowiem tymi cechami, na których należy bazować planując dalszy rozwój miasta. Z kolei usunięcie bądź zniwelowanie braków i problemów to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców.

5. MISJA

Kluczowym elementem niniejszej strategii jest misja – naczelny cel polityki społecznej miasta Szczecinek, wokół którego powinny koncentrować się działania różnych lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych. Misja precyzuje jaki powinien być wizerunek miasta w perspektywie następnych kilkunastu lat i jakie są priorytety w działaniach na rzecz zaspokojenia potrzeb mieszkańców.

Misja wypracowana w procesie prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek została sprecyzowana następująco:

**WSPÓLNE DZIAŁANIE
OSÓB, INSTYTUCJI I ORGANIZACJI
W CELU
PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ
MIASTA SZCZECINEK
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU MARGINALIZACJI
I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU MIESZKAŃCÓW.**

Misja ta dobrze koresponduje z misją miasta, która została określona w Strategii Rozwoju Miasta Szczecinek na lata 2008 – 2017 i brzmi:

**SZCZECINEK – MIASTO ROZWOJU GOSPODARCZEGO,
BEZPIECZNE, PRZYJAZNE MIESZKAŃCOM, TURYSTOM I INWESTOROM.**

Zgodnie z misją miasta Szczecinek, jego rozwój ma nastąpić m.in. w oparciu o rozwój gospodarczy (przy poszanowaniu środowiska naturalnego) i turystyczny, przy zapewnieniu odpowiedniego spektrum usług oferowanych mieszkańcom. Rozwój gospodarczy miasta niewątpliwie powoduje zarówno większe możliwości rozwoju infrastruktury i świadczenia usług na rzecz ludności (m.in. dzięki większym dochodom budżetu miasta), jak i przyczynia się do większych dochodów indywidualnych gospodarstw domowych, co bezpośrednio przekłada się na podniesienie poziomu życia mieszkańców.

6. CEL, PRIORYTETY I OBSZARY STRATEGICZNE

Celem głównym (generalnym) wprowadzania i realizowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Mieszkańców Szczecinka, jest tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków do rozwoju społecznego miasta oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu najsłabszych grup jego mieszkańców.

W realizacji Strategii sformułowano następujące priorytety oraz kierunki działań strategicznych:

Priorytety:

- Wzmacnianie funkcjonowania rodziny jako realizatora potrzeb opiekuńczych, materialnych i społecznych członków rodziny.
- Promocja aktywności zawodowej i społecznej osób i rodzin prowadzącej do samodzielnego zaspokajania potrzeb bytowych.
- Integracja funkcjonującego w mieście systemu pomocy społecznej poprzez:
 - opracowanie procedur współpracy i podejmowania interwencji kryzysowych,
 - określenie zasad przepływu informacji pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z pomocy społecznej,
 - szkolenie i rozwój lokalnych kadr pomocy społecznej.

Kierunki działań:

- Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych Szczecinka.
- Tworzenie lokalnych systemów i programów rozwiązywania i przeciwdziałania niekorzystnych zjawisk społecznych a w szczególności:
 - opieki nad dzieckiem i rodziną,
 - profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii,
 - przeciwdziałania przemocy domowej,
 - przeciwdziałania bezdomności,
 - integracji zawodowej i społecznej.
- Doskonalenie i wzmocnienie lokalnych zasobów , instytucji i organizacji, działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców i zaspokajania ich potrzeb.

Analizując problemy występujące w mieście Szczecinek, wyodrębniono następujące obszary strategiczne:

- I. Przeciwdziałanie ubóstwu i marginalizacji społecznej**
- II. Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia i wykluczenia społecznego**
- III. Budowanie społeczeństwa obywatelskiego**
- IV. Wspieranie osób niepełnosprawnych**
- V. Przeciwdziałanie dyskryminacji**
- VI. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień**

6.1. I OBSZAR STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie ubóstwu i marginalizacji społecznej, PODOBSZAR: Praca z dzieckiem i rodziną (opieka nad dzieckiem i rodziną)

Ubóstwo jest zjawiskiem społecznym, polegającym na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia najbardziej elementarnych potrzeb życiowych osoby lub rodziny. Prowadzi ono do marginalizacji społecznej, czyli wykluczenia jednostki/rodziny z udziału w życiu społecznym.

Konsekwencją ubóstwa jest ograniczenie kontaktów społecznych, wzrost napięcia, niepewność i pogarszanie się atmosfery rodzinnej, niskie poczucie własnej wartości, wzrost zachorowań, w tym chorób psychicznych i uzależnień. Wszystkie te czynniki powodują postępujący proces marginalizacji rodzin żyjących w ubóstwie, który w sposób szczególny dotyka dzieci z tychże rodzin.

Powstaje więc ogromna potrzeba ochrony mieszkańców miasta Szczecinek, w tym dzieci i młodzieży, przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem.

Ubóstwo sprzyja dysfunkcjom rodziny, w której rodzice borykając się z codziennymi problemami nie radzą sobie z wypełnianiem swojej roli, zwłaszcza w przypadku choroby psychicznej czy niepełnosprawności dziecka, złej sytuacji mieszkaniowej i bezrobocia. Niski poziom dochodów rodzin nie pozwala na zabezpieczenie podstawowych środków materialnych na utrzymanie mieszkania, zabezpieczenie potrzeb edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych. Dochodzi często do uzależnień czy stosowania przemocy w rodzinie, która potęguje bezradność w sferze opiekuńczo - wychowawczej. Konflikty wewnątrz rodziny i przemoc stają się wówczas powodem umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych i resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar przemocy są powodem szukania pomocy, schronienia i porad. Niezaradność w wypełnianiu obowiązków, lub ich całkowite zaniechanie przez rodziców, wymaga interwencji służb socjalnych poprzez wsparcie rodzin, ochronę dzieci, a w przypadku braku poprawy sytuacji, odwołania się do sądu, który zaingeruje w wykonywanie władzy rodzicielskiej. W tej sferze pomocy społecznej potrzebna jest współpraca z pedagogami, wychowawcami świetlic środowiskowych, lekarzami rodzinnymi oraz kuratorami sądowymi.

Wsparcie i pomoc w ramach tego obszaru strategicznego powinno być zatem kierowane do osób i rodzin, które z różnych przyczyn nie mogą funkcjonować prawidłowo w oparciu o posiadane środki i zasoby. Praca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku z tymi rodzinami obejmować będzie pełną diagnozę ich sytuacji życiowej, udzielanie pomocy materialnej, prowadzenie ich ku niezależnemu funkcjonowaniu. Ta grupa mieszkańców znajdzie pomoc i wsparcie zarówno w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, jak i w innych miejscach poradnictwa socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego oraz poradnictwa poszukiwania pracy.

Marginalizacja społeczna dotyka także osoby starsze i niepełnosprawne. Przewycięzanie jej w przypadku tych osób realizowane powinno być w oparciu o sieć specjalistycznych ośrodków wsparcia, poprzez tworzenie warunków dla utrzymania kontaktów społecznych i aktywności własnej.

Marginalizacja społeczna dotyczy także osób bezdomnych. Chociaż ich liczba w mieście Szczecinek od kilku lat podlega nieznacznemu spadkowi (2004 r. - 108, 2005 r. - 83, 2007 r. - 82), bezdomność stanowi problem poważny. Praca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w tej dziedzinie opiera się przede wszystkim na działaniach zachowawczych, zmierzających do zaspokojenia najbardziej elementarnych potrzeb bytowych, a więc zapewnienie miejsca noclegowego i pożywienia.

Cele przedsięwzięć podejmowanych w ramach I Obszaru strategicznego to:

- 1) zaspakajanie takich potrzeb osób i rodzin, których nie mogą oni zaspokoić wykorzystując własne zasoby i możliwości,
- 2) tworzenie podstawowych warunków do godnego życia, w tym warunków mieszkaniowych,

- 3) doskonalenie systemu pomocy dziecku i rodzinie w celu stworzenia jak najlepszych warunków funkcjonowania dzieci w rodzinach,
- 4) wspomaganie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez poradnictwo specjalistyczne oraz edukację i treningi umiejętności,
- 5) reintegracja rodzin, z których dzieci zostały umieszczone poza rodziną naturalną,
- 6) przeciwdziałanie postawom destrukcyjnym, agresywnym, aspołecznym występującym w rodzinach oraz w środowisku dzieci i młodzieży,
- 7) tworzenie lokalnej sieci ośrodków wsparcia dla dzieci, młodzieży oraz całej rodziny,
- 8) tworzenie i doskonalenie systemu pomocy osobom bezdomnym.

Realizacji powyższych celów służyć będą następujące projekty:

- **Punkt Pomocy Bezdomnym i Potrzebującym**
- **Dom Dla Bezdomnych**
- **Noclegownia Miejska**
- **Dożywianie**
- **Ochrona mieszkań najuboższych**
- **Rodzinny dom pomocy społecznej**
- **Przeciwdziałanie przemocy domowej**
- **Dom rodzinnego pobytu dla seniorów**
- **Kluby seniora**
- **Program profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną (Świetlice Środowiskowe, "Student", "Przyjazny Dom", "Treningi dla Rodziców", "Starszy Brat, Starsza Siostra", "Wypoczynek wakacyjny, Opieka przedszkolna, Programy Terapeutyczne, Mediatorzy ds. Rodzinnych)**
- **Poradnictwo prawne, pedagogiczne i psychologiczne**
- **Pomoc na gospodarcze usamodzielnienie**

6.2. II OBSZAR STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia i wykluczenia społecznego

Bezrobocie to niewykorzystany potencjał ludzki, zjawisko prowadzące do utraty kwalifikacji zawodowych osób tkwiących w bezrobociu w dłuższym okresie czasu, a także konieczność ponoszenia kosztów związanych z utrzymaniem bezrobotnych. Bezrobocie jest bezpośrednią przyczyną ubóstwa i marginalizacji społecznej i stanowi jeden z najpoważniejszych problemów miasta Szczecinek. Ponowna integracja osób wykluczonych ze społeczeństwa z powodów socjalnych jest niezmiernie trudna.

Analiza danych liczbowych dotyczących bezrobocia wskazuje, iż nadal największy odsetek badanej populacji, stanowiącej grupę odbiorców oferty pomocowej Miejskiego Środka Pomocy Społecznej w Szczecinku, w 2007 roku 52% (981 środowisk), dotyczy problem bezrobocia. Zjawisko to jednak ulega tendencji spadkowej. W porównaniu do lat ubiegłych następuje wyraźny spadek bezrobocia wśród klientów pomocy społecznej. Wpływ na tę sytuację ma zmieniający się rynek pracy, migracje zarobkowe do krajów Unii Europejskiej oraz intensywna praca socjalna aktywizująca klientów w zakresie zatrudnienia.

Z danych dotyczących bezrobocia oraz z doświadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku wynika, iż osoby i rodziny dotknięte długotrwałym bezrobociem nieuchronnie tracą perspektywy życiowe i ulegają marginalizacji w życiu społecznym. Pojawienie się bezrobocia w rodzinie powoduje bowiem nie tylko utratę bezpieczeństwa socjalnego, ale także wiele trudności życiowych wywołanych utratą czy spadkiem dochodów oraz pogorszeniem się sytuacji materialnej. Wśród młodego pokolenia wywodzącego się z tych rodzin utrwalają się często w takich sytuacjach wzorce bierności, bezradności i roszczeń wobec różnorodnych instytucji pomocowych. Taka postawa niektórych mieszkańców, charakteryzująca się z jednej strony małą mobilnością zawodową, a z drugiej niechęcią współpracy na rzecz zmiany swojej trudnej sytuacji oraz postawą roszczeniową wobec Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, nie ułatwia walki ze zjawiskiem bezrobocia. Niski poziom wykształcenia i brak odpowiednich kwalifikacji powoduje, że młode osoby z rodzin dotkniętych bezrobociem nie mają szans trafić na rynek pracy. Zjawiskiem obserwowanym coraz częściej jest także dziedziczenie bezrobocia.

Bezrobocie prowadzi często do wzrostu konfliktów w rodzinie, pojawiania się zjawisk patologii społecznych (alkoholizm, narkomania, przemoc), a także poczucia izolacji, pesymizmu, społecznej bezużyteczności i poczucia niskiej wartości u samych bezrobotnych. Bezrobotni klienci ośrodka to w większości osoby o niskich kwalifikacjach, które mają niewielkie szanse zatrudnienia na obecnym, wymagającym rynku pracy. Ludzie ci najczęściej podejmują prace dorywcze w szarej strefie, pozbawiając się tym samym szans na wypracowanie świadczeń emerytalnych czy rentowych.

Obszar strategiczny "przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia i wykluczenia społecznego" ma na celu po pierwsze wspieranie bezrobotnych mieszkańców Szczecinka w poszukiwaniu pracy, a po drugie przeciwdziałanie oraz eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia, w tym uzależnieniu bezrobotnych świadczeniobiorców od Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Aktywność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, mająca na celu przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia i wykluczenia społecznego, powinna nadal polegać na szeregu działań metodycznie wprowadzanych do pracy z klientem - poczynając od kontraktów socjalnych, obligujących do realizacji zadań zmierzających do podjęcia zatrudnienia, poprzez udział w Klubie Integracji Społecznej, kierowanie do prac społecznie użytecznych, finansowanie kursów zawodowych i przekwalifikowujących, pomoc w opiece nad osobami zależnymi, aż do faktycznego podjęcia i utrzymania zatrudnienia. Praktyka dowodzi, iż takie rozwiązania przynoszą najlepsze efekty. Wśród bezrobotnych klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku, znaczną grupę stanowią osoby pozostające bez pracy nawet kilkanaście lat, dla których bezrobocie stało się stylem życia. Praca socjalna z tą grupą klientów jest żmudnym procesem, nastawionym na zmianę podejścia klienta do swojej sytuacji i budowanie świadomości o własnej przydatności na rynku pracy.

Skala bezrobocia może ulec zmniejszeniu przy zwiększeniu starań w kierunku uaktywnieniu osób pozostających bez zatrudnienia, umożliwieniu im zdobywania kwalifikacji, umiejętności i doświadczenia zawodowego. Często osoby pozostające w dłuższym czasie bez pracy tracą wiarę we własne możliwości, popadają w pesymizm i zniechęcenie, dlatego aktywizując je, należy zwracać uwagę na umiejętne motywowanie do podejmowania prób wyjścia ze stanu bierności zawodowej, wspierać w działaniach na rzecz zmagania z trudnym rynkiem pracy oraz permanentnie przekazywać im aktualną wiedzę na temat technik, metod i form skutecznego poruszania się na rynku pracy oraz uczyć bezrobotnych korzystania z tej wiedzy. Intensywna praca socjalna musi opierać się na kształtowaniu u bezrobotnego odpowiedzialności za swój los i umiejętności przystosowania się do samodzielnego życia w obecnej rzeczywistości.

Długotrwałe bezrobocie, które jest spowodowane różnymi wydarzeniami: długotrwałą chorobą, uzależnieniem czy bezdomnością, niejednokrotnie spycha mieszkańców na margines życia społecznego. Osoby te, aby móc powrócić na rynek pracy, muszą na nowo zintegrować się społecznie, mieć możliwość odbudowania i podtrzymania umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej oraz pełnienia ról społecznych przez osoby, które uległy wykluczeniu społecznemu. Pomocą dla tychże ludzi powinna stać się idea zatrudnienia socjalnego rozumiana jako uczestnictwo w "inkubatorach społecznych" - Centrach Integracji Społecznej oraz wspieranie zatrudnienia w ramach własnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej.

Negatywna siła oddziaływania bezrobocia na różne aspekty społeczne, poszerzająca kręgi ubóstwa i prowadząca do wykluczenia społecznego, stwarza ogromną potrzebę podjęcia przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku działań ograniczających bezrobocie. Istnieje duża szansa na przywrócenie choć części osób bezrobotnych czy biernych zawodowo na rynek pracy przy zastosowaniu odpowiednich instrumentów.

Realizacja zadań w ramach II Obszaru strategicznego ma na celu:

- 1) reintegrację zawodową bezrobotnych dla zwiększenia ich szans na zatrudnienie poprzez odpowiednie przygotowanie zawodowe i wsparcie socjalne
- 2) reintegrację społeczną bezrobotnych, zmierzającą do łagodzenia negatywnych skutków społecznych wynikających z braku zatrudnienia
- 3) tworzenie oraz wspomaganie inicjatyw na rzecz przedsiębiorczości społecznej
- 4) promowanie i wspieranie indywidualnej przedsiębiorczości jako działań służących usamodzielnieniu,
- 5) tworzenie warunków dla kształcenia ustawicznego oraz zmiany lub nabycia nowych kwalifikacji i umiejętności zawodowych.

W realizacji tych celów pomocne będą w tym następujące zadania:

- **Klub Integracji Społecznej**
- **Organizacja prac społecznie użytecznych, robót publicznych i staży**
- **Centrum Integracji Społecznej**
- **Spółdzielnia socjalna**
- **Zakłady aktywizacji zawodowej**
- **Fundusz poręczeń kredytowych**

6.3. III OBSZAR STRATEGICZNY: Budowanie społeczeństwa obywatelskiego

Spółeczeństwo obywatelskie to społeczeństwo, w którym obywatele podejmują działalność w ramach niezależnych od państwa różnego typu instytucji, organizacji, związków i stowarzyszeń. Niezależność ta nie musi jednak oznaczać rywalizacji społeczeństwa z władzą, która występuje zazwyczaj w państwach, w których ustrój polityczny jest sprzeczny z wolą większości obywateli.

Podstawową cechą społeczeństwa obywatelskiego jest świadomość jego członków o potrzebach wspólnoty oraz dążenie do ich zaspokajania, czyli zainteresowanie sprawami społeczeństwa oraz poczucie odpowiedzialności za jego dobro. Działając w organizacji obywatele przyczyniają się do samodzielnego rozwoju, a realizując swoją aktywność wypełniają zadania przynoszące korzyści społeczności. Na poziomie lokalnym budowa społeczeństwa obywatelskiego ma doprowadzić bowiem do zwiększania zaangażowania obywateli w życie publiczne oraz podniesienie roli i skuteczności instytucji obywatelskich. Dla jak najlepszego osiągnięcia tych celów, bardzo ważny jest dialog i ścisła współpraca z miejscowymi władzami samorządowymi, które zostały powołane po to, by reprezentować interesy mieszkańców.

Spółeczeństwo obywatelskie obejmuje zatem swym zakresem dwa obszary: obywatelską aktywność grupową oraz świadomość obywatelską mieszkańców danej społeczności.

Coraz więcej osób dostrzega w organizacjach doskonałego partnera do realizacji zadań z zakresu życia społecznego. Organizacje pozarządowe skupiają wokół siebie aktywnych, chętnie współpracujących ze sobą na rzecz poprawy życia społeczeństwa obywateli. Liczba zaangażowanych wolontariuszy świadczy o wielkim osobowym potencjale organizacji pozarządowych. W celu sprawnej i wszechstronnej realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej należy podejmować szeroką współpracę z partnerami lokalnymi, ponadlokalnymi, jak również zagranicznymi.

Na terenie miasta Szczecinek działa wiele organizacji pozarządowych, posiadających różne profile działalności i podejmujące inicjatywy przyczyniające się do poprawy sytuacji w obszarach problemowych. Biorąc pod uwagę ważną rolę społeczną, jaką pełnią oraz fakt, iż stanowią one wzmocnienie i urzeczywistnienie prawa obywateli do uczestnictwa w życiu publicznym, podkreśla się potrzebę ich wspierania oraz propagowania idei społeczeństwa obywatelskiego wśród mieszkańców.

Niezwykle potrzebne jest zatem wskazanie mieszkańcom Szczecinka na korzyści płynące z zaangażowania się w działalność organizacji pozarządowych oraz na to, iż od nich samych w dużej mierze zależy jak będzie wyglądało miasto i życie w nim, poprzez podejmowane przez nich działania wspólne w ramach stowarzyszeń, zrzeszeń, itp. Istnieje potrzeba wzbudzenia wśród mieszkańców świadomości, iż ich aktywność ma znaczenie dla obrazu społeczeństwa, w którym funkcjonują, jakości życia mieszkańców i rozwoju społeczności lokalnej oraz umożliwia im samorealizację w wielu sferach życia.

Dla budowania społeczeństwa obywatelskiego istotne jest także uzmysłowienie młodym mieszkańcom miasta, iż poprzez włączenie się w działania organizacji pozarządowych na zasadzie wolontariatu, zdobyć mogą cenne doświadczenie w pracy w organizacji społecznej oraz uczucie, iż uczestniczą w czymś ważnym dla miasta, w którym żyją. Tworząc organizacje pozarządowe, posiadają także możliwość realizowania własnych idei i pomysłów przyczyniających się do poprawy wizerunku miasta, w ramach projektów, na finansowanie których mogą ubiegać się do różnych instytucji pomocowych.

Ważne jest także krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego i włączanie w nurt społeczeństwa obywatelskiego najmłodszych mieszkańców miasta Szczecinek, co może nastąpić poprzez:

- wspieranie i rozwój wolontariatu młodzieżowego,
- aktywizację uczniów oraz włączanie samorządów uczniowskich w rozwiązywanie problemów dzieci i młodzieży,

- wspieranie infrastruktury sektora obywatelskiego działającego na rzecz aktywizacji społecznej dzieci i młodzieży,
- wdrażanie programów edukacyjnych z zakresu funkcjonowania samorządu lokalnego, społeczeństwa obywatelskiego, praw i obowiązków obywatela,
- Młodzieńcza wizja świata jest źródłem wielu cennych pomysłów i działań. Dlatego też przygotowanie młodych obywateli do świadomego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i kształcenie postaw społecznych jest niezwykle istotne.

Cele tego obszaru są następujące:

- 1) wzmocnienie organizacyjne i merytoryczne członków organizacji pozarządowych, szczególnie działających na polu pomocy społecznej,
- 2) tworzenie płaszczyzny i warunków współpracy organizacji i instytucji świadczących pomoc mieszkańcom,
- 3) zwiększanie liczby zadań z zakresu pomocy społecznej przekazywanych organizacjom pozarządowym,
- 4) tworzenie warunków do organizowania się mieszkańców w radach osiedlowych, klubach i grupach samopomocy,
- 5) wspieranie młodzieży w aktywności na rzecz środowiska lokalnego.

W realizacji tych celów pomocne będą następujące projekty:

- **Program wolontarystyczny (pomoc społeczna, kultura, sport i zdrowie)**
- **Centrum wspierania organizacji pozarządowych**
- **Udostępnianie lokali organizacjom pozarządowym**
- **Rady Osiedli**
- **Młodzieżowa Rada Miasta**
- **Fundusz lokalny**
- **Animator społeczności lokalnej**
- **Zlecenie zadań publicznych**
- **Opracowywanie Programów Aktywności Lokalnej przy współpracy organizacji i instytucji**

6.4. IV OBSZAR STRATEGICZNY: Wspieranie osób niepełnosprawnych

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. definiuje niepełnosprawność jako "trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy". Osoba niepełnosprawna natomiast według Ustawy to osoba, której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem, ustalającym stopień niepełnosprawności.

Niepełnosprawność i długotrwała choroba to przyczyny pozostawania w kryzysie, niezmiennie od kilku lat, licznej grupy klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku. W 2007 roku - w przypadku niepełnosprawności było to 48% badanej populacji (907 środowisk), natomiast w przypadku długotrwałej choroby 41% badanej populacji (776 środowisk).

Występowanie zjawiska "starzenia się społeczeństwa" powodującego wzrastającą liczbę osób chorych i niepełnosprawnych, zobowiązuje instytucję pomocy społecznej do podjęcia wzmoczonych działań skierowanych na pomoc tym osobom i ich rodzinom. Pomoc ta dotyczy nie tylko wzmocnienia czy odzyskania przez osoby niepełnosprawne zdolności "ruchowej", ale i zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie pod wszelkimi innymi względami. Niepełnosprawność dotyczy bowiem nie tylko sfery fizycznej człowieka, ale również umysłowej i psychicznej.

Osoby niepełnosprawne wymagają często dodatkowej opieki w sytuacji, gdy rodzina sama nie jest w stanie jej zapewnić, przykładowo w wyniku złej sytuacji finansowej. Dlatego też dla środowiska osób niepełnosprawnych istotną pomocą jest nie tylko likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i budynkach mieszkalnych oraz środkach komunikacji miejskiej. Niezwykle ważne są także usługi opiekuńcze. Działania pomocowe skierowane do osób niepełnosprawnych to intensywna praca nad poprawą sytuacji osoby chorej - poczynając od motywowania do leczenia i pomoc w dostępie do diagnostyki medycznej, przez wsparcie finansowe pozwalające na leczenie w odległych, specjalistycznych ośrodkach medycznych, pomoc w zakupie leków i wsparcie procesu rehabilitacji.

Trudny rynek pracy stwarza osobom niepełnosprawnym problemy z zatrudnieniem. Dodatkowo na niski wskaźnik aktywności zawodowej tej grupy społecznej wpływ ma jej słabszy poziom wykształcenia, niskie aspiracje, brak wiary we własne możliwości oraz zaakceptowanie siebie jako stałego konsumenta świadczeń społecznych.

Z problemem niepełnosprawności wiąże się także ciągle jeszcze problem braku akceptacji osoby niepełnosprawnej - przez społeczeństwo, ale i przez nią samą. Często funkcjonujące niewłaściwe formy zachowania wśród osób niepełnosprawnych, potęgujące ich izolację, to bierność, brak samostanowienia i działania. Osoby te potrzebują z jednej strony możliwości spotkań z innymi niepełnosprawnymi i chorymi, a z drugiej strony wyjścia im naprzeciw ludzi spoza kręgu osób niepełnosprawnych, zmiany sposobu postrzegania osób niepełnosprawnych i zmiany mentalności osób sprawnych. Konieczne są zatem działania przyczyniające się do likwidacji wszelkich barier psychologicznych i społecznych oraz działania zmierzające do wyrównania szans osób niepełnosprawnych poprzez integrację w środowisku lokalnym. Podnoszenie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności pozwoli zrozumieć problemy osób niepełnosprawnych. Zrozumienie problematyki niepełnosprawności umożliwi natomiast wydajniejszą walkę z jej skutkami.

Cele IV Obszaru strategicznego zostały sformułowane następująco:

- 1) tworzenie warunków do aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych fizycznie, intelektualnie i chorych psychicznie,
- 2) budowanie systemu opieki i wsparcia dla osób wymagających całodobowej opieki,
- 3) przeciwdziałanie izolacji społecznej poprzez tworzenie warunków do uczestnictwa w kulturze, sporcie oraz życiu społecznym,

- 4) aktywizowanie zawodowe osób niepełnosprawnych poprzez podnoszenie ich kwalifikacji, poradnictwo zawodowe,
- 5) niwelowanie barier i ograniczeń w samodzielnym funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych.

Wspieraniu osób niepełnosprawnych pomocne będą następujące projekty:

- **Mieszkania chronione**
- **Warsztat Terapii Zajęciowej**
- **Programy stypendialne**
- **Klasy integracyjne**
- **Środowiskowy Dom Samopomocy dla Zaburzonych Psychiczenie**
- **Klub chorych na Alzheimera**
- **Usługi opiekuńcze**
- **Hospicjum Domowe/Stacjonarne**
- **Asystent Osoby Niepełnosprawnej**
- **Usprawnianie psychoruchowe, sport i rekreacja niepełnosprawnych**

6.5. V OBSZAR STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie dyskryminacji

Art. 119 Ustawy o pomocy społecznej wskazuje, iż pracownik socjalny zobowiązany jest m.in. "przeciwdziałać praktykom niehumanitarnym i dyskryminującym osobę, rodzinę lub grupę". W myśl tego artykułu przeciwdziałanie dyskryminacji jest niezwykle istotnym celem strategicznym. Będzie on realizowany poprzez likwidowanie wszelkich barier psychologicznych, społecznych i fizycznych dyskryminujących osoby z różnych powodów. Projekty realizowane w ramach tego obszaru dotyczyć będą m.in. przeciwdziałania dyskryminacji osób niepełnosprawnych, kobiet (na rynku pracy), oraz dyskryminacji w szkole (np. w odniesieniu do dzieci z rodzin ubogich czy uczniów niepełnosprawnych).

Źródłem występowania dyskryminacji i nietolerancji często jest występujące w środowisku lokalnym ubóstwo i wykluczenie społeczne. Wspieranie społeczeństwa obywatelskiego pozwoli na rozwiązywanie różnego typu problemów w środowisku lokalnym. W ramach tych działań zajmować się należy problematyką przestrzegania praw obywatelskich i przeciwdziałania zjawisku dyskryminacji.

Ze względu na złożoność problemu, działania przyczyniające się do przeciwdziałania dyskryminacji muszą odbywać się w dwóch płaszczyznach, tzn. nakierowane powinny być nie tylko bezpośrednio na osoby poszkodowane zjawiskiem dyskryminacji, ale także na całe społeczeństwo, w którym te osoby funkcjonują.

Obszarowi strategicznemu "przeciwdziałanie dyskryminacji" przyświecają następujące cele:

- 1) przeciwdziałanie dyskryminacji mniejszości etnicznych, narodowych i religijnych,
- 2) przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć, wiek, rasę, kolor skóry.

Realizacji powyższych celów służyć będą następujące projekty:

- **Klub Integracji Społecznej**
- **Centrum wspierania organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji**
- **Klasy integracyjne**
- **Ochrona kobiet na rynku pracy**

6.6. VI OBSZAR STRATEGICZNY: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Problem uzależnień wśród klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku najczęściej dotyczy uzależnień od alkoholu. Alkoholizm najczęściej występuje w rodzinach dotkniętych niepowodzeniami życiowymi i bezrobociem, w rodzinach o niskich dochodach, rodzinach ubogich i wielodzietnych.

W zdecydowanej większości przypadków, bez fachowej pomocy, osoba uzależniona nie jest w stanie sama sobie pomóc, co oczywiście nie oznacza, że jest zwolniona od odpowiedzialności za swoje postępowanie. Jeżeli ktoś pod wpływem alkoholu/narkotyków narusza prawo, zasady moralne, krzywdzi innych lub powoduje straty materialne, powinien za to ponosić odpowiedzialność, tak jak wszyscy ludzie.

Alkohol prowadzi nie tylko do zmian fizycznych i psychicznych organizmu osoby nadużywającej jego spożywanie. Bardzo poważne skutki alkoholizmu to następstwa społeczne. Prowadzone badania wpływu uzależnienia od alkoholu na życie rodzinne wykazują, iż alkohol jest przyczyną przestępstw oraz utrwała procesy dezorganizacji życia rodzinnego. Dzieci, które obcują z osobą nadużywającą alkoholu, żyją w atmosferze nieustannego niepokoju, lęku i napięcia, bywa że są ofiarami przemocy w rodzinie. Wszystko to z kolei wpływa negatywnie na ich rozwój oraz wywołuje często patologiczne typy zachowań dzieci.

Przeprowadzone w szkołach badania ankietowe na temat: „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Miasta Szczecinek”, dostarczyły informacji o rozpowszechnieniu eksperymentalnego oraz okazjonalnego używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkolnej. Okazuje się, iż jest to poważny problem zarówno w gimnazjach, jak i szkołach ponadgimnazjalnych, przy czym do używania środków psychoaktywnych przyznaje się większy odsetek uczniów gimnazjum niż szkół ponadgimnazjalnych. Rozpowszechnienie substancji psychoaktywnych jest zdecydowanie większe wśród chłopców niż wśród dziewcząt. Większość ankietowanych ma już za sobą inicjację alkoholową, z czego około $\frac{3}{4}$ przyznaje się do dużej częstotliwości picia. Problem uzależnień jest zatem poważnym zagrożeniem dla dzieci i młodzieży szczecineckiej, dlatego konieczne jest:

- wsparcie programów profilaktycznych i terapeutycznych związanych z uzależnieniami od alkoholu, narkotyków, nikotyny,
- dostarczanie wiedzy rodzicom, nauczycielom, uczniom z zakresu skali zagrożenia, wczesnych objawów uzależnień, funkcjonującej sieci wsparcia dla osób uzależnionych w Szczecinku,
- szkolenie kadry służb społecznych w zakresie zwalczania i przeciwdziałania zjawiskom patologicznym oraz pracy z dzieckiem uzależnionym,
- ochrona dzieci i młodzieży przed uzależnieniami (funkcjonowanie świetlic szkolnych i środowiskowych, zajęcia pozalekcyjne).

Analiza danych liczbowych wskazuje, iż wzrasta w mieście Szczecinek odsetek osób i rodzin, w których przyczyną kryzysu w rodzinie jest problem uzależnienia od alkoholu (2004 r. – 21,5%, 2005 – 23%, 2006 – 23%, 2006 r. – 26%, 2007 r. – 28%).

W roku 2002 klienci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku objęci pomocą społeczną z powodu narkomanii stanowili 0,75% z ogólnej liczby środowisk objętych świadczeniami MOPS. W roku 2007 ze względu na problem narkotykowy pomocą objęto już 29 środowisk, co stanowi 1,5% liczby ogólnej. W 2007 roku po raz pierwszy, w analizie statystycznej problemów Szczecinka, narkomania została skatalogowana osobno.

O rozpowszechnieniu problemowego używania narkotyków można wnioskować również z dynamiki przyjęć w punkcie konsultacyjnym PTZN w Szczecinku. W roku 2006 nastąpił zauważalny wzrost ogólnej liczby porad, jednak liczba osób zgłaszających się po raz pierwszy systematycznie maleje. Na poszerzenie się zjawiska narkomanii może mieć wpływ wiele czynników. Największe znaczenie w środowisku szczecineckim ma:

- średnia wieku mieszkańców Szczecinka (społeczeństwo staje się coraz starsze),
- wyjazdy ludzi młodych do szkół wyższych oraz za pracą (powroty w systemie weekendowym lub na urlop),
- źródło dochodów mieszkańców (brak dużych firm, zatrudnienie głównie w usługach, szkolnictwie oraz administracji, wskaźnik bezrobocia w mieście kształtuje się na poziomie krajowym),
- wysoki wskaźnik ubóstwa (około 30% mieszkańców znajduje się w sferze zainteresowań MOPS, dominuje trwałe bezrobocie, głównie wśród osób słabo wykształconych oraz w wieku przedemerytalnym),
- położenie geograficzno – administracyjne (oddalenie od dużych miast, brak szkolnictwa wyższego),
- sytuacja w powiecie szczecińskim (bezrobocie strukturalne na skutek likwidacji PGR-ów, stopa bezrobocia dwukrotnie wyższa niż w mieście).

Praca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień opiera się na rzeczowych i nie podlegających przez klientów Ośrodka negocjacji zasadach, których nadrzędnym celem jest podjęcie i kontynuowanie leczenia odwykowego, a także utrzymanie abstynencji.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień w szkole dokonywać się będzie poprzez realizację programów z zakresu profilaktyki uzależnień w celu wykluczenia spożycia alkoholu przez dzieci i młodzież oraz zatrzymania dopływu narkotyków do szkół. W profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień u najmłodszych pomocne będzie także tworzenie na terenie miasta bezpiecznych, wolnych od alkoholu placów zabaw. Istnieje potrzeba wzmocnienia działań profilaktycznych w placówkach edukacyjnych (głównie w gimnazjum i szkole podstawowej), a także objęcia większą kontrolą miejsc spędzania czasu wolnego przez młodzież (np. dyskoteki oraz puby). Pomoc dzieciom zagrożonym tym problemem oferowana będzie przez wsparcie w środowiskowych świetlicach wychowawczych.

Pomimo, że procentowe rozmiary zjawiska narkomanii są stosunkowo niewielkie problem narkotyków i narkomanii należy do grupy ważnych problemów społecznych, zwłaszcza w aspekcie szeroko rozumianej profilaktyki, ograniczania podaży, zapewnienia ciągłości badań i monitoringu problemu, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Narkomania, w porównaniu z uzależnieniem alkoholowym, stanowi w mieście Szczecinek problem znacznie mniejszy.

Miasto Szczecinek w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień stawia sobie następujące cele w ramach tego obszaru:

- 1) podejmowanie działań informacyjnych oraz edukacyjnych na rzecz profilaktyki uzależnień,
- 2) aktywizowanie osób uzależnionych na rzecz rozwiązywania swoich problemów życiowych poprzez metodę kontraktu socjalnego,
- 3) wspieranie organizacyjne i finansowe aktywności sportowej, rozwoju zainteresowań oraz aktywności społecznej dzieci i młodzieży,
- 4) zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej oraz poradnictwa specjalistycznego dla osób uzależnionych i członków ich rodzin,
- 5) organizowanie oraz wspieranie różnorodnych form spędzania czasu wolnego, szczególnie w przerwach świątecznych, feryjnych i wakacyjnych,
- 6) wspomaganie organizacji i instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,
- 7) tworzenie i realizowanie programów terapeutycznych,

- 8) organizowanie szkoleń i konferencji,
- 9) monitorowanie sieci punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania prawa dot. zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim.

W ramach tego celu strategicznego wyodrębniono następujące projekty:

- **Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych**
- **Pomoc psychospołeczna dla rodzin z problemami uzależnień**
- **Ochrona przed przemocą w rodzinie**
- **Środowiskowe świetlice wychowawcze**
- **Współpraca z organizacjami społecznymi realizującymi działania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień**
- **Centrum Integracji Społecznej**
- **Monitoring problemu uzależnień w mieście Szczecinek.**

Strukturę budowy niniejszej strategii przedstawia poniższy schemat:

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

MISJA

WSPÓLNE DZIAŁANIE OSÓB, INSTYTUCJI I ORGANIZACJI W CELU PODNIESIENIA JAKOŚCI ŻYCIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ MIASTA SZCZECINEK ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

OBSZARY STRATEGICZNE

I.
PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU
I MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ
PRACA Z DZIECKIEM I RODZINĄ

II.
PRZECIWDZIAŁANIE
ZJAWISKA
BEZRZECIOWOŚCI
I WYKLUCZENIA

III.
BUDOWANIE
SPOŁECZEŃSTWA
OBYWATELSKIEGO

IV.
WSPIERANIE
OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH

V.
PRZECIWDZIAŁANIE
DYSKRYMINACJI

VI.
PROFILAKTYKA
I ROZWIĄZYWANIE
PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

PROJEKTY STRATEGICZNE

PUNKT POMOCY BEZDOMNYM I
POTRZEBUJĄCYM
DOM DLA BEZDOMNYCH
NOCLEGOWNIA
DOŻYWIANIE
OCHRONA MIESZKAŃ
NAJUBOŻSZYCH
RODZINNY DOM POMOCY
SPOŁECZNEJ
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY
DOMOWEJ
DOM RODZINNEGO POBYTU DLA
SENIORÓW
KLUBY SENIORA
PROGRAM PROFILAKTYKI I OPIEKI
NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
PORADNICTWO PRAWNE,
PEDAGOGICZNE I
PSYCHOLOGICZNE
POMOC NA GOSPODARSTWO
USAMODZIELNIENIE

KLUB INTEGRACJI
SPOŁECZNEJ
ORGANIZACJA PRAC
SPOŁECZNE -
UŻYTECZNYCH,
ROBÓT
PUBLICZNYCH,
STAŻY
CENTRUM
INTEGRACJI
SPOŁECZNEJ
SPÓŁDZIELNIA
SOCJALNA
ZAKŁADY
AKTYWIZACJI
ZAWODOWEJ
FUNDUSZ PORĘCZEŃ
KREDYTOWYCH

PROGRAM
WOLONTARYSTYCZNY
CENTRUM WSPIERANIA
ORGANIZACJI
POZARZĄDOWYCH
UDOSTĘPNIANIE
LOKALI
ORGANIZACJOM
POZARZĄDOWYM
RADY OSIEDLA
MŁODZIEŻOWA RADA
MIASTA
FUNDUSZ LOKALNY
ANIMATOR
SPOŁECZNOŚCI
LOKALNEJ
ZLECANIE ZADAŃ
PUBLICZNYCH

MIESZKANIA CHRONIONE
WARSZTAT TERAPII
ZAJĘCIOWEJ
PROGRAMY
STYPENDIALNE
KLASY INTEGRACYJNE
ŚRODOWISKOWY DOM
SAMOPOMOCY DLA
ZABURZONYCH
PSYCHICZNIE
KLUB CHORYCH NA
ALZHAIMERA
USŁUGI OPIEKUŃCZE
HOSPICJUM DOMOWE
ASYSTENT OSOBY
NIEPEŁNOSPRAWNEJ
USPRAWNIENIA
PSYCHORUCHOWE, SPORT
I REKREACJA
NIEPEŁNOSPRAWNYCH

KLUB INTEGRACJI
SPOŁECZNEJ
CENTRUM
WSPIERANIA
ORGANIZACJI
POZARZĄDOWYCH
DZIAŁAJĄCYCH NA
RZECZ
PRZECIWDZIAŁANIA
DYSKRYMINACJI
KLASY
INTEGRACYJNE
OCHRONA KOBIET
NA RYNKU PRACY

ZWIĘKSZANIE DOSTĘPNOŚCI
POMOCY TERAPEUTYCZNEJ
I REHABILITACYJNEJ DLA
OSÓB UZALEŻNIONYCH
POMOC PSYCHOSPOŁECZNA
DLA RODZIN Z
PROBLEMAMI UZALEŻNIEŃ
OCHRONA PRZED
PRZEMOCĄ W RODZINIE
ŚRODOWISKOWE ŚWIETLICE
WYCHOWAWCZE
WSPÓŁPRACA Z
ORGANIZACJAMI
SPOŁECZNYMI
REALIZUJĄCYMI DZIAŁANIA
Z ZAKRESU PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ
CENTRUM INTEGRACJI
SPOŁECZNEJ
MONITORING PROBLEMU
NARKOTYKÓW I
NARKOMANII

7. WDROŻENIE STRATEGII

Realizacja Strategii opierać się będzie na:

- podejmowaniu działań wynikających z założonych celów zgodnie z kompetencjami samorządu określonymi ustawą o samorządzie gminnym,
- działaniach opartych na partnerstwie publiczno –publicznym (samorząd – samorząd, samorząd – rząd, organizacje pozarządowe – samorząd),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego (z udziałem prywatnych inwestorów),
- na koordynacji i aktywnym zaangażowaniu się w działaniach stricte prywatnych (kapitał prywatny) w przypadku realizacji zamierzeń wypełniających cele Strategii.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- Zespół wdrażający strategię - zostanie powołany przez Burmistrza Miasta Szczecinek odrębnym zarządzeniem, a w jego skład wejdzie m.in.: **osoba reprezentująca** Burmistrza, Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez Burmistrza.
- Roczna ocena wdrażania strategii - zespół wdrażający strategię powinien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać Burmistrzowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

Promocja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek odbywać się będzie poprzez:

- media lokalne,
- własną stronę internetową miasta,
- organizowanie spotkań bezpośrednich ze środowiskami (osiedlami),
- opracowanie programu informacyjnego (ulotki, poradniki).

Realizację projektów proponowanych w niniejszej strategii, przyczyniających się do poprawy sytuacji społecznej w mieście Szczecinek, umożliwiają środki pomocowe Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013, którego głównym celem jest wzrost zatrudnienia i spójności społecznej.

Program koncentruje wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia.

Wsparciem z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013 objęte mogą być zwłaszcza następujące obszary strategiczne:

- I. Przeciwdziałanie ubóstwu i marginalizacji społecznej
- II. Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia i wykluczenia społecznego
- V. Przeciwdziałanie dyskryminacji

W ramach poniższych priorytetów i działań Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:

Tabela 13. Zestawienie priorytetów i działań PO KL 2007 – 2013 zbieżnych z obszarami strategicznymi Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek

PRIORYTET PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI 2007 - 2013	DZIAŁANIE PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI 2007 - 2013
<p>I. Zatrudnienie i integracja społeczna</p>	<p>1.1. Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy</p> <p>1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej</p>
<p>VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich</p>	<p>6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie</p> <p>6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia</p>
<p>VII. Promocja integracji społecznej</p>	<p>7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji</p> <p>7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej</p> <p>7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji</p>
<p>IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach</p>	<p>9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty</p> <p>9.3. Upowszechnianie formalnego kształcenia ustawicznego</p>

8. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba ludności Szczecinka w latach 2002-2007	6
Wykres 2. Migracje w Szczecinku w latach 2002-2007	7
Wykres 3. Przyrost naturalny w Szczecinku w latach 2002-2007	7
Wykres 4. Ludność miasta w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny- nominalnie	8
Wykres 5. Ludność miasta w podziale na wiek przed-, po- i produkcyjny – procentowo	9
Wykres 6. Stopa bezrobocia w Szczecinku, powiecie szczecineckim i w Polsce w latach 2002-2007	10
Wykres 7. Liczba bezrobotnych w Szczecinku w latach 2002-2007	10
Wykres 8. Struktura wiekowa bezrobotnych (liczba osób).....	11
Wykres 9. Struktura bezrobotnych wg czasu pozostawania na bezrobociu (liczba osób).....	11
Wykres 10. Struktura bezrobotnych według wykształcenia (liczba osób).....	12
Wykres 11. Struktura bezrobotnych według stażu pracy (liczba osób)	12
Wykres 12. Źródła finansowania zadań pomocy społecznej (%)	13
Wykres 13. Rozdysponowanie środków finansowych na zadania pomocy społecznej (%)....	14

9. SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności w mieście Szczecinek 2007 r.	8
Tabela 2. Struktura ludności według grup wiekowych 2007 r.....	8
Tabela 3. Źródła finansowania zadań pomocy społecznej (zł)	13
Tabela 4. Rozdysponowanie środków finansowych na zadania pomocy społecznej (zł).....	13
Tabela 5. Środowiska objęte pomocą społeczną.....	14
Tabela 6. Pełne zestawienie środowisk objętych pomocą według powodów w 2007 roku.....	14
Tabela 7. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną według powodów w 2002 i 2007 r.	15
Tabela 8. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań zleconych w 2007 roku.....	16
Tabela 9. Świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych w 2007 roku.....	17
Tabela 10. Organizacje pozarządowe Szczecinka - formy działania i pola aktywności.....	19
Tabela 11. Informacja o przestępstwach w Szczecinku w latach 2004-2006	21
Tabela 12. Analiza SWOT pomocy społecznej miasta Szczecinek	23
Tabela 13. Zestawienie priorytetów i działań PO KL 2007 – 2013 zbieżnych z obszarami strategicznymi Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek	41